

Helena Molina Salvadó

SOTA EL MATEIX CEL - TREBALL FI DE GRAU

4t Curs d'Educació Social

Any acadèmic: 2017/2018

Convocatòria 21 de juny de 2018

TREBALL
DE FINAL
DE GRAU

VIDES A LA DERIVA I LA RUPTURA DEL SOMNI EUROPEU: SOTA EL MATEIX CEL

*Noves perspectives sobre les persones refugiades i el treball
comunitari*

Fotografia: Helena Molina Salvadó

Helena Molina Salvadó | Miguel Ángel Pulido Rodríguez

Vides a la deriva i la ruptura del somni europeu: Sota el mateix cel.**Noves perspectives sobre les persones refugiades i el voluntariat**

Resum

L'actual crisi dels refugiats ha desencadenat una situació d'inestabilitat social i econòmica greu, evidenciant l'existència d'un gran nombre de persones que viuen en situació de marginació i exclusió social a les portes d'Europa. Les polítiques socials i migratòries han procurat establir unes respostes en quan a la creixent demanda d'obrir fronteres per part de les persones refugiades, però tot i així, la resposta és una acomodació en el primer país d'entrada: Grècia. Es presenta en aquest treball un projecte social comunitari al barri d' Εξάρχεια (en espanyol Exarcheia), projecte que centra les seves accions en la millora de la qualitat de vida i el benestar subjectiu de les persones refugiades a través del foment de la cohesió social per a una construcció ciutadana.

- Paraules clau: Refugiades, Exclusió Social, Drets Humans, Pedagogia Social Comunitària, Auto organització.

Resumen

La actual crisis de los refugiados ha comportado una situación de inestabilidad social y económica grave, evidenciando la existencia de un gran número de personas que viven en situación de marginación y exclusión social a las puertas de Europa. Las políticas sociales y migratorias han procurado establecer unas respuestas en cuanto a la creciente demanda de abrir fronteras por parte de las personas refugiadas, pero aun y así, la respuesta es tan solo una acomodación en el primer país de entrada: Grecia. Se presenta en éste trabajo un proyecto social comunitario en el barrio de Εξάρχεια (en español Exarcheia), proyecto que centra sus acciones en la mejora de la calidad de vida

y el bienestar subjetivo de las personas refugiadas a través del fomento de la cohesión social para una construcción ciudadana.

- Palabras clave: Refugiadas, Exclusión social, Derechos Humanos, Pedagogía Social Comunitaria, Auto organización.

Abstract:

The current crisis of the refugees has triggered a situation of serious social and economic instability, demonstrating the existence of a large number of people living in marginalization and social exclusion at the gates of Europe. Social and migratory policies have sought to establish answers in response to the growing demand for borders to be opened by refugees, but even so, the answer is an accommodation in the first country of entry: Greece. A community social project in the neighborhood of Εξάρχεια (in Spanish Exarcheia) is presented in this work, a project that focuses on improving the quality of life and subjective wellbeing of refugees through the promotion of social cohesion for a citizen construction.

- Key words: Refugees, Social Exclusion, Human Rights, Community Social Pedagogy, Auto organization

A Alaa Jarkas,

por enseñarme que una nunca se hace mayor sin hacerse grande,

ni se hace grande sin crecer.

Por no dejarme perder la inercia de la sonrisa

y por recordarme

que no debo olvidar nunca la urgencia del momento.

A quién me enseñó que la refugiada era yo y que mi refugio era él.

شكرا كثير عيوني بحبك

Index:

1. Introducció i justificació	1
2. Marc teòric, històric i jurídic.....	6
2.1 Marc teòric.....	6
2.1.1. La Pedagogia Social Comunitària	8
2.2. Marc històric.....	16
2.2.1. Contextualització del barri d' Εξάρχεια.....	16
2.2.3. Organitzacions, entitats i projectes que treballen al barri d'Εξάρχεια....	19
2.2.4. Antecedents històrics dels Països àrabs:.....	28
2.2.5. La revolució de Síria	31
2.2.6. Islam, àrab i conceptes clau	33
2.3. Marc jurídic.....	35
2.3.1. Conceptualització de definicions	35
2.3.2 Marc legal amb el que treballem en el projecte:	38
2.3.5. Situació i procediments jurídics i legals a seguir a Grècia si ets una persona refugiada:	44
3. Diagnòstic.....	47
3.1. Detecció de les necessitats.....	47
3.1.1. Les necessitats segons la Piràmide de Maslow:.....	52
3.1.2. Necessitats normatives i percebudes.....	54
3.2. Ubicació de la recerca	56
3.2.1. Grècia.....	56
3.2.2. Squats	59

3.3. Establiment justificat de les prioritats a partir de les necessitats detectades i pronòstic	60
3.3.1. Pronòstic	62
4. Formulació del projecte	64
4.1. Nom del projecte	64
4.2. Pla o programa al que pertany	64
4.3. Definició del projecte.....	64
4.4. Destinataris	64
4.5. Agents	65
3.6. Objectius generals i específics	69
3.8. Estratègies per a l'acció.....	70
3.8.1. La motivació	71
3.8.2. Comunicació	72
3.8.3. Resolució de conflictes	74
3.9. Pressupost i fonts de finançament.....	76
5. Planificació.....	77
5.1. Descripció de les línies d'acció.....	77
5.1.1. Descripció i justificació.....	77
5.1.1. Objectius	78
5.1.2. Metodologia.....	79
5.2. Unitat de Programació	80
5.2.1. Descripció i durada	80
5.2.2 Continguts	81

5.2.3. Objectius de la unitat de programació	82
5.2.4. Metodologia.....	83
5.2.5. Unitats didàctiques.....	84
5.2.6. Materials.....	84
5.2.7. Indicadors i instruments d'avaluació.....	84
6. Aplicació	86
5.1. Gestió i organització interna	88
5.2. Recursos materials i humans.	89
5.3. Calendari i pla d'actuació	90
5.4. Pressupost i finançament.....	90
7. Avaluació	91
7.1. Avaluació inicial i de procés.....	91
7.1.1. Avaluació inicial.....	91
7.1.2. Avaluació de procés.....	91
7.2. Indicadors d'avaluació	92
7.2.1. Eficàcia.....	92
7.2.2. Eficiència	92
7.2.3. Efectivitat.....	92
7.2.4. Pertinença	93
7.2.5. Suficiència	93
7.3. Instruments d'avaluació i temporalització	94
7.4. Avaluació final i d'impacte	94
8. Conclusions	95

9. Bibliografia..... 102

1. Introducció i justificació

Diuen i afirmen que l'amor és la força més poderosa que existeix; capaç de construir els lligams més forts, de moure mil vegades el món, i, també, perquè no, de poder transformar-lo. Al 1959, William Goode va plantejar que la importància teòrica de l'amor descansava en que és un element de l'acció social, i, en conseqüència, de l'estructura social (Salazar, 2011).

Podria nombrar diferents autors els quals determinen quant de poderosa és la força de l'amor, però no em fan falta. On us vull conduir és al motiu de la realització d'aquest treball: l'amor.

Podria escriure que el desenvolupament d'aquest projecte és mogut arrel dels meus viatges i la meva estada a Atenes, però mentiria. Podria també escriure que la meva vocació em determinava realitzar quelcom per tal de no sentir-me tan responsable davant la indignant resposta que els Estats i la humanitat sencera està donant als milers de persones que estan fugint de la guerra i intentant trobar la pau en una Europa insolidària; però tampoc estaria sent del tot franca.

Aquest projecte és tan sols un reflex del que les persones podem arribar a fer quan realment arribem a l'auto coneixement i a l'autorealització; perquè és només quan arribem a conèixer-nos a nosaltres mateixos, que valorem la importància de que el món pugui arribar a aquest benestar.

La causa no és salvar a ningú, ni tampoc va ser-ho en el moment d'emprendre els viatges. La causa era el desafiament mundial cap al reconeixement de les persones com el que són, persones. Per tant, el motiu d'aquest present projecte neix del desafiament intern cap a l'autorealització i amb la força centrada en la unitat per poder crear quelcom nou i enriquidor, quelcom que ens faci a totes més lliures, més dignes, més persones. Aquest treball neix amb el propòsit de mostrar que no tan sols és necessària la voluntat de voler o el poder de fer, per que llavors consideràriem d'aquest món un planeta buit, i de les nostres accions actes pal·liatius envers a qui pateix; el que és necessari és unir l'amor pel món i per la humanitat amb el poder i la voluntat de voler crear una xarxa apoderada i alliberada, capaç de treballar cap a una utopia no tan impossible, capaç de demostrar que tan sols si ens dem la mà, podem fer camí. Una lliçó de vida que Atenes em va donar, i que em va fer adonar de que realment, no tan sols podem predicar amb les teories, com tampoc podem abastir-nos

nomes de voluntat. Cal re establir la metodologia que estem emprant, totes i tots els professionals socials, totes i tots els que vivim en aquest món, i totes i tots els que creiem en un valor tan fonamental com la solidaritat; per tal d'escriure un nou futur, el qual compti amb totes nosaltres, el qual es preocupi per la comunitat, el qual deixi de jutjar a les persones segons el seu origen de naixement, o el que és mes trist, segons els bitllets que regnin en les seves butxaques.

"Desde siempre, las mariposas y las golondrinas y los flamencos vuelan huyendo del frío, año tras año, y nadan las ballenas en busca de otra mar y los salmones y las truchas en busca de sus ríos. Ellos viajan miles de leguas, por los libres caminos del aire y del agua. No son libres, en cambio, los caminos del éxodo humano. En inmensas caravanas, marchan los fugitivos de la vida imposible. Viajan desde el sur hacia el norte y desde el sol naciente hacia el poniente. Les han robado su lugar en el mundo. Han sido despojados de sus trabajos y sus tierras. Muchos huyen de las guerras, pero muchos más huyen de los salarios exterminados y de los suelos arrasados. Los náufragos de la globalización peregrinan inventando caminos, queriendo casa, golpeando puertas: las puertas que se abren, mágicamente, al paso del dinero, se cierran en sus narices. Algunos consiguen colarse. Otros son cadáveres que la mar entrega a las orillas prohibidas, o cuerpos sin nombre que yacen bajo tierra en el otro mundo adonde querían llegar." (Galeano, 1989)

L'escriptor Eduardo Galeano diu que les persones emigrants són persones que s'han cansat de tan esperar i que, ja sense esperança, fugen. Refugiats, immigrants, desplaçats, emigrants... paraules que provoquen ecos conflictius i contradictoris: prohibició, il·legalitat, invasió, solidaritat, pietat, compassió. Al final, tot acaben sent etiquetes que connoten que no són dignes de rebre els mateixos drets que els altres; etiquetes que connoten la situació de la persona, però no qui aquesta persona és.

Les migracions es desenvolupen per varies i complexes raons. Poden ser socials, polítiques, econòmiques, culturals i inclús, identitàries. Fonamentalment, aquestes migracions corresponen amb la voluntat de canviar de vida, i estan també incentivades per les enormes desigualtats que s'han anat incrementant durant els últims deu anys, i que segueixen en augment.

Davant d'aquest augment des mesurable, les lleis europees, en particular el sistema Schengen (EUR-Lex), va tendir a posar en marxa una gestió exterior de la immigració, filtrant als demandants de treball des de fora del territori europeu arribant així a reduir ràpidament l'acceptació dels vertaders refugiats, aquells que fugien de la mort per

causa de les seves opinions o guerres civils. Seguidament, la Unió Europea va començar a establir diferents respostes per tal d'actuar davant de la problemàtica, respostes que s'han centrat cada vegada més en la securització de les fronteres i en intentar aturar el flux de emigrants, i que es desenvoluparan amb més exactitud en el marc jurídic del projecte.

És en aquest context, en el que esclata la dramàtica crisi dels refugiats siris, iraquians, afgans, egipcis, kurds, pakistanesos i altres tants. Es tracta de la major catàstrofe humanitària des de la Segona Guerra Mundial. Aquesta crisi, planteja a les societats europees, als governs i a la consciència ètica de totes, i uns interrogants essencials sobre la solidaritat humana, el respecte dels Drets Humans i la creença en els principis i els valors fundadors d'Europa com a comunitat civilitzada (Naïr, 2016).

Aquesta, es situa en el primer país d'entrada per part de les persones refugiades: Grècia, un país sumat a una greu crisi política, econòmica i social des de fa anys, i que des de març del 2015 hi han quedat atrapades unes 62.000 persones que fugen de zones en conflicte (Naïr, 2016).

Tot i així, la capital grega ha decidit anar un pas endavant en el desenvolupament de noves estratègies per a l'acció col·lectiva i la resolució de conflictes, reflectint una voluntat d'acció política amb una ciutadania crítica, participativa i implicada. Diferents col·lectius formats per activistes locals, voluntàries internacionals i persones immigrants i refugiades, han volgut organitzar-se per tal de proporcionar allotjament digne en edificis okupats a més d'un miler i mig de persones en el barri d' Εξάρχεια, un barri que des dels anys 80 és una icona del moviment anarquista i universitari, que ha pogut crear i establir una xarxa de solidaritat i noves formes de relacions socials dins d'un sistema en el qual no hi ha cabuda per al sistema capitalista.

La comunitat anarquista ha volgut i ha sabut, dins de les seves possibilitats, donar una resposta alternativa davant la greu situació de desprotecció i invisibilització que viuen les persones refugiades que arriben a Grècia. A aquesta comunitat se li ha de sumar que, degut a la difusió que aquesta juntament amb les persones refugiades han fet, persones d'arreu del món han començat a venir a la capital grega per tal de poder aportar la seva acció, i d'aquesta manera, col·laborar en l'acompanyament i en l'assoliment de les necessitats de les persones refugiades a Grècia.

Actualment, al barri, són moltes les organitzacions que procuren per, almenys, abastir les primeres necessitats (Maslow, 2013) que demanden les persones refugiades a

Grècia, ja sigui des d'alimentació, una llar o quelcom que se li assembli, i assistència mèdica. Tot i així, aquests tres ítems de vital importància, sovint es garanteixen amb certa disfunció degut a diversos factors:

El primer, degut a la situació d'inestabilitat i d'inseguretat originada per les forces governamentals gregues per desocupar el barri. El segon, neix de la precarietat i de la dependència amb les donacions i aportacions de les persones per poder finançar a les organitzacions i comunitats; i el tercer s'origina ja que tot recau en mans de cors i ànimes voluntàries que no poden assegurar cap tipus de futur immediat, i aquest fet, repercuteix en la confiança de les persones refugiades envers a la societat europea.

Així doncs, queda palès que hi ha una necessitat real de poder treballar de manera horitzontal i millorar les diferents relacions d'ajuda que s'han establert entre els diferents col·lectius del barri, per tal de potenciar i acompanyar cap a la creació i consolidació d'un projecte comunitari en el qual hi formin part les persones refugiades, les persones i organitzacions voluntàries, i la comunitat grega i anarquista; realitzant així un projecte social i comunitari que procuri per la millora de la qualitat de vida de les persones refugiades, fomentant i acompanyant el seu apoderament, i fent-ho alhora a través de la cohesió social entre les diferents i diverses persones que conformen el barri; d'aquesta manera, generariem una xarxa de cor responsabilitat que generaria una ciutadania democràtica capaç d'arribar a un canvi social actiu i permanent; per tant, el motiu principal de la meua causa, és la dignificació dels drets d'aquestes persones, i el treball comunitari amb i entre elles.

A continuació, s'exposarà el marc teòric, històric i jurídic del projecte, un marc que s'ha dividit en tres per poder exposar i contextualitzar, la visió amb la que volem desenvolupar la nostra visió, els fets amb els que treballarem, i quines lleis i tractats emparen els drets de les persones amb les quals treballarem. El marc teòric pretén conceptualitzar la Pedagogia Social Comunitària, vessant de l'Educació Social que procura per desenvolupar tres objectius socials, els mateixos amb els que es desenvolupa el present projecte: la millora de la qualitat de vida, l'apoderament individual i col·lectiu i l'aconseguint de la cohesió social.

Posteriorment, en el diagnòstic, s'exposen el conjunt de necessitats detectades en l'observació, diferenciades en els diferents criteris en els quals es poden avaluar: Necessitats segons la piràmide de Maslow (Maslow, 2013), Necessitats normatives i percebudes, i Necessitats avaluades i contrastades en el treball de camp. En aquest

mateix apartat, també descriu el context en el qual es pretén actuar i es mostra una justificació de les necessitats prioritzades en el projecte.

Presentaré també, la formulació del projecte, que es distribueix en la realització d'una Unitat de Programació constituïda per sis Unitats Didàctiques, amb les quals es pretén treballar cooperativament amb la realització d'assemblees, amb la fi de conduir el procés de desenvolupament del projecte, creant així, l'espai, les xarxes, els valors, la metodologia i l'enfocament necessari per a que les pròpies persones beneficiàries del projecte siguin capaces de poder decidir a través del consens, de quina forma volen treballar el conjunt de necessitats remarcades en el treball, i com desenvolupen les línies d'acció i de futur.

Tot seguit, es dóna pas a l'aplicació del projecte "Sota el mateix cel" fent èmfasis en la organització i gestió interna amb la qual es realitza, els recursos humans i materials que li són necessaris, la seva temporalització i el pressupost per a la seva aplicació.

Per concloure, es desenvoluparà l'apartat de l'avaluació comprès per l'avaluació inicial, la de procés, la final, els diferents conceptes que determinen l'avaluació i els instruments d'avaluació emprats. Per tal de tancar el projecte, exposaré un seguit de conclusions i idees clau que em sorgeixen una vegada desenvolupat, com també els punts forts i febles que el determinen i les futures línies d'acció per a aquest.

2. Marc teòric, històric i jurídic

2.1 Marc teòric

La situació actual a Europa i a Grècia és d'una gran complexitat degut al cúmul de circumstàncies que la rodegen; des de la crisi en la que es veu immersa el país des de fa anys, fins a la gran crisi dels refugiats que ha vist estancat el seu somni europeu en el primer país d'arribada que és Grècia.

En aquest moment de complexitat social en el qual es troba Atenes, crec necessari poder emmarcar en aquest projecte les respostes socioeducatives i culturals integrals capaces de poder connectar les xarxes comunitàries per tal de poder observar, mirar, estudiar i abordar la comunitat com a un espai d'incorporació, d'acollida i d'acompanyament a les persones, especialment a les persones refugiades; deixant enrere l'estat benestarista i procurant per a un apoderament com un procés en el qual les persones, comunitats i organitzacions poden aconseguir un control sobre els aspectes més rellevants i significants de les seves vides, i d'aquesta forma millorar-ne la seva qualitat.

He decidit basar el marc teòric del projecte en la Pedagogia Social Comunitària per diferents i múltiples raons que explicaré a continuació, i que reflecteixen la línia de treball que vull desenvolupar i resseguir en el present projecte.

La primera, per el valor que pot aportar l'aplicació de la Pedagogia Social Comunitària com un model d'intervenció socioeducativa, de caràcter integral, que dirigeix la seva mirada, especialment, cap a les persones excloses, en aquest cas, cap a les persones refugiades, fent-les protagonistes dels seus canvis i considerant-les subjectes de drets. Aquest model pedagògic pretén estimular la confiança i la reciprocitat entre professionals, institucions públiques, organitzacions socials i la mateixa ciutadania per generar canvis en les persones, especialment les més desafavorides; centra la seva mirada i objectius en la comunitat com a referent d'aquest canvi.

Des de la perspectiva del treball comunitari no només cal millorar les competències i habilitats en la persona exclosa, sinó que s'han de crear sistemes i comunitats sensibles, fortes i compromeses amb la protecció dels seus membres, mitjançant accions que contribueixin al desenvolupament de la participació social i al foment de la cohesió social. Una cohesió que ajudi a millorar les xarxes i eviti processos excloents,

amb la creació de sistemes de suport eficaços i sistemes legals que no rebutgin sinó que incorporin, i fomentant actituds integradores i acollidores per part de la ciutadania.

Des de "Sota el mateix cel" es pretén treballar seguint explícitament les línies de treball i acció que ens marca la Pedagogia Social Comunitària, per tal de poder crear una xarxa de ciutadania participativa capaç de crear teixit i poder desenvolupar-se en un país Europeu que els hi tanca les portes; deixant enrere l'assistencialisme per tal de poder començar el procés d'apoderament en les seves vides, que desgraciadament s'han vist aturades; això sí, des d'una acció integral i que procuri incorporar el màxim de recursos humans possibles per tal de promocionar l'ajuda mútua entre les persones, i el poder de la comunitat quan un col·lectiu es sent vulnerable.

2.1.1. La Pedagogia Social Comunitària

La Pedagogia Social Comunitària assenyala la necessitat del treball comunitari en una situació de crisi, i analitzant la situació concreta del barri d' Εξάρχεια, es denota la necessitat integral de poder treballar des d'aquest enfocament per tal de recuperar elements presents en la comunitat però que romanen inactius, per tal de començar un procés d'incorporació, socialització i realització.

Des d'aquesta perspectiva, vull basar i emmarcar el meu projecte en la Pedagogia Social Comunitària i el seu model, ja que aquest, pretén una millora de la qualitat de vida i el benestar de les persones, a través de l'apoderament individual, organitzacional i comunitari, i la seva participació.

El model es basa en donar vida i en posar en acció, i per tant, es sustenta en que la cor responsabilitat en tot el procés educatiu esdevé clau per a poder aconseguir una reinserció social, un desenvolupament d'accions de sensibilització i de prevenció en la comunitat. La cor responsabilitat comportarà per tant, la interacció entre els diferents participants i beneficiaris del projecte, basant-se des del respecte mutu i a través de l'adquisició i implementació dels rols i responsabilitats de cadascú, com l'autonomia, el respecte i el reconeixement.

Dins de la Pedagogia Social Comunitària, en sorgeixen diferents conceptes que engloben la necessitat de treballar a través d'una xarxa comunitària, que promogui la construcció de ciutadania, la participació social, l'apoderament comunitari, la cohesió social i la igualtat d'oportunitats; d'aquesta manera, podríem enfrontar-nos i respondre davant del gran problema que se'ns presenta: l'exclusió social.

Segons Subirats (Subirats, 2004), l'exclusió social és un procés pel qual determinades persones viuen en situacions de precarietat, inestabilitat i fragilitat; com les persones refugiades que es troben actualment residint al barri Εξάρχεια, i també amb la part de població grega que es troba en nivells límits de pobresa, ja sigui econòmica o institucional (anarquistes, sense llar, persones voluntàries i organitzacions no governamentals) i és per això necessari poder establir per primer punt amb què ens enfrontem: l'exclusió social de les persones que conformen el barri i sobretot, de les persones refugiades i migrades.

És per tant, necessari l'eradicació d'aquesta a través de l'apoderament comunitari i la sensibilització social que procuri pel benestar conjunt de la comunitat.

2.1.1.1. La qualitat de vida en la Pedagogia Social Comunitària

La qualitat de vida és una de les dos finalitats vitals de la Pedagogia Social Comunitària, i el primer pilar d'aquest projecte es basa en una millora de la qualitat de vida de totes les persones involucrades.

El que ens permet abordar la realitat en tota la seva amplitud i complexitat és el fet de considerar **la qualitat de vida com a una funció conjunta entre l'entorn material i l'entorn psicosocial de les persones**. Per tant, seria el balanç entre les necessitats deficitàries i les del desenvolupament de l'ésser, si ens basem en la piràmide de Maslow. (Morata, 2014)

Aquests, també reconeix que hi han dos dimensions en el desenvolupament de les persones: una, de **caràcter objectiu** que inclou els béns materials i els serveis bàsics als que qualsevol persona pot accedir; la segona és de **tipus subjectiu** i fa referència a les valoracions que una mateixa persona realitza sobre la seva pròpia vida i el seu context, i pretén abordar un benestar subjectiu.

Envers el benestar subjectiu, es podria definir com a resultat del balanç que fa la persona de les seves oportunitats en la vida, del transcurs de les coses que li succeeixen en la vida i de l'experiència emocional que en deriva, i per tant, pretenem abordar el benestar com a prioritari en el projecte, treballant de forma contínua en l'avaluació de les oportunitats i accions realitzades, donant èmfasi a les seves vivències emocionals i als sentiments que d'aquestes en deriven.

Serà necessari doncs, treballar en, amb i mitjançant el component cognitiu, ja que està relacionat amb la satisfacció de la pròpia vida, i el sentit que se li dona representa la discrepància que cada persona té envers les aspiracions i l'autorealització; i també a través del component afectiu, que s'associa a la felicitat, als sentiments, a les emocions i als estats d'ànim que experimenten.

2.1.1.2. L'apoderament de les persones

*“Procés en el qual les **persones**, comunitats i organitzacions poden aconseguir un **control** sobre els aspectes més rellevants **de les seves vides**, i d'aquesta forma millorar-ne la seva **qualitat**”*

(Rappaport, 1987)

L'objectiu que deriva d'una de les dos finalitats de la Pedagogia Social Comunitària, seria l'apoderament; gràcies a aquest, aconseguim que les persones tinguin la capacitat de prendre decisions pròpies sobre la seva vida.

Aquest, és vital en els sectors més desfavorits, com ara a Εξάρχεια, ja que són els que tenen més impediments en la participació ciutadana, i que provoca una marginació donada per unes desigualtats.

Suposa un procés de conscienciació i de voluntat de canvi mitjançant el qual la persona, grup i /o organització construeix i enforteix la seva identitat, potenciant capacitats per a transformar-se a si mateixos i també a l'entorn i context.

Com diu Zimmerman (Zimmerman, 2000), aquest procés s'entén com aquell mitjançant el qual les persones, comunitats i organitzacions poden i aconsegueixen arribar a un control de les seves vides, pilar fonamental i objectiu principal del projecte, aconseguir dins de la mesura, les lleis, l'espai i l'entorn, que les persones refugiades siguin capaces de poder reconduir (em refereixo a reconduir perquè ho tornen a fer de nou) les seves vides en un futur incert, en una Europa desconeguda i que segueix negant-los-hi la possibilitat de realitzar les seves vides tal i com ell/es voldrien.

L'apoderament des de la visió de la Pedagogia Social, no es centra tan sols en la persona en si, sinó que s'aborda des de tres vessants:

L'apoderament individual: Suposa un procés de conscienciació en el qual la persona construeix i enforteix la seva identitat, potenciant la seva capacitat i transformació personal i del que l'envolta.

Segons Zimmerman (Zimmerman, 2000) és el primer pas per poder arribar al posterior, que seria l' organitzacional i el comunitari.

L'apoderament organitzacional: aquest és el que refereix la creació d'estructures que motiven i activen la participació i que estimulen una afectivitat organitzacional.

L'apoderament comunitari: referint-me un altre cop segons Zimmerman, (Zimmerman, 2000) aquest suposa la realització de les accions col·lectives que ajuden a poder millorar les condicions de vida de les comunitats locals i de les seves connexions. És per tant, el sentit d'actuar de forma col·lectiva amb una mirada de millora conjunta i social.

2.1.1.3. La cohesió social

*“Capacitat de la societat per **assegurar** el benestar a tots els seus membres, **minimitzant les disparitats** i evitant la polarització. És un procés mitjançant el qual la ciutadania desenvolupa un instint de pertinença i inclusió, **participa activament** en la vida social i gaudeix d’una relativa **equitat** en un ambient on **institucions públiques i privades són reconegudes legítimament.**”*

(Consell d’Europa, 2005)

El segon pilar de la Pedagogia social i també d’aquest projecte és la cohesió social, un concepte que comporta parlar de l’exclusió social i que permet abordar, el sentit d’aquest projecte.

Segons Morata (Morata, 2014), la cohesió social és aquell procés en el qual la ciutadania desenvolupa un instint d’unitat, pertinença i inclusió, i que participa activament en la vida social i gaudeix d’una relativa equitat en un context on les institucions públiques i privades són reconegudes entre sí.

La cohesió social, és necessària i garanteix una igualtat d’oportunitats per a totes les persones en l’accés de recursos, i intervé sobre les causes i factors que generen riscos d’exclusió social a través d’una prevenció als col·lectius més vulnerables.

Des de la meua visió, el que pretenc és abordar la cohesió social com a camí en el qual poder emprar estratègies, programes de prevenció, actuació, atenció i reivindicació amb les persones refugiades però també amb la gran xarxa de persones i recursos que els envolten, realitzant actuacions transversals i integrals, cooperant entre totes les agents que actuen en el barri d’Εξάρχεια.

Objectius cohesió social

La cohesió social es dibuixa a través de tres grans objectius que procuren establir una línia de treball en la qual basar-nos i poder establir-nos, de manera acurada i rigorosa, en la nostra tasca; per tal de facilitar i millorar el procés.

- *La participació i construcció de la ciutadania*

La participació és una acció dirigida a influir, que comporta una vinculació i una pertinença per ser part o prendre part, en aquest cas, en la construcció d’una

ciutadania transformadora, aquella que estigui compromesa en la millora de la seva comunitat i societat.

Per tant, aquest objectiu, esdevé en un procés metodològic i polític, que neix assumint l'existència dels conflictes i que pretén una consolidació del treball en xarxa amb vincles estables de coordinació. Implica cogestió, terme que es refereix a la coordinació entre la base i els dirigents a través d'un treball conjunt; cor responsabilitat, concepte que engloba que tècnics, polítics i ciutadania treballen conjuntament des dels seus rols específics reconeixent i respectant cada una de les parts.

- *Cor responsabilitat com a xarxa que genera ciutadania*

La cor responsabilitat, segons Civís, Longàs i Riera (Civís, Longàs, Longàs, & Riera, 2007) es presenta com l'única manera de donar resposta als reptes socioeducatius complexos i com a garantia de sostenibilitat social. Aquesta, requerirà la implicació de tècnics, polítics i ciutadans perquè les polítiques puguin ser realment eficaces i es puguin aplicar a través del respecte mutu.

Comptant amb la falta de participació per la part política, ens centrarem des dels rols i responsabilitats diverses per part de cadascun dels agents que hi intervenen (refugiades, voluntàries, anarquistes, organitzacions i comunitat) per treballar des de la cogestió, ja que aquesta serà la manera i la forma en la que es cor responsabilitzarà la gestió del projecte, i en la qual els participants (les persones refugiades) seran les principals protagonistes; però no les úniques en formar-hi part, ja que, com bé he esmentat, es tracta de crear una comunitat en el barri que procuri unir i establir vincles entre les diferents comunitats que hi conviuen (anarquistes, sense sostre, voluntaris, *squats* i organitzacions no governamentals).

- *Sensibilització i canvi social*

La sensibilització social segons Carmona i Rebollo (Carmona & Rebollo, 2009), s'entén com a un conjunt d'accions pedagògiques i comunicatives que s'encaminen a generar canvis i modificacions en el medi social, i que permet avançar a situacions socials satisfactòries per a les persones.

A partir d'aquestes accions per tant, afavorirem en les persones implicades en el projecte l'adquisició de nous coneixements sobre la realitat personal i social, una

revisió de valors i modificació d'hàbits i conductes envers a la diversitat; ja que, la xarxa social construeix l'estructura del suport social bàsic per a la millora de la qualitat de vida de les persones.

2.1.1.4. Treball cooperatiu

La cooperació és un acte que implica compartir; des d'experiències, a responsabilitats, habilitats i coneixements, i aquest acte sorgeix per tal de fer front a les necessitats i als conflictes. D'aquesta manera, tothom pot contribuir d'una manera o d'una altra, ja que la cooperació exigeix donar suport mutu i rebre i intercanviar ajudes.

El treball cooperatiu és una metodologia dins de la Pedagogia Social Comunitària que es situa dins del treball comunitari.

Cal conceptualitzar-lo per tal de poder entendre la metodologia que s'emprarà en el projecte, ja que aquest determinarà el seu desenvolupament.

El treball cooperatiu és un treball conjunt en el que es comparteix equitativament la càrrega de treball mentre es progressa cap a resultats d'aprenentatge previst.

Aquest, desenvolupa una triple funció: eleva el rendiment de tots els membres del grup, estableix relacions positives entre ells i estableix les condicions per aconseguir un desenvolupament social, psicològic i cognitiu saludable (Johnson, 1999).

Per tant, podem concloure que el treball comunitari és una modalitat de treball que permet activar relacions en un entorn social fragmentat, com el cas d' Εξάρχεια, i es basa en la coordinació i integració dels esforços i de les accions per tal d'obtenir resultats efectius, a través de la constitució i manteniment d'un grup al voltant d'un projecte col·lectiu de millora.

Un mètode de treball dins del treball cooperatiu és la cogestió, aquest mètode és el més adequat a través del qual es corresponsabilitza la gestió d'un espai, projecte, dinàmiques i normes en les que les participants són les principals protagonistes. Alguns exemples d'aquestes pràctiques seran les assemblees, en què es decideixen horitzontalment projectes i accions; també es pot parlar de cogestió quan un espai es gestionat i dinamitzat conjuntament entre els professionals i els destinataris. Com més s'impliquin de manera directa els participants en la gestió i l'ús dels espais i les accions, més s'hi vincularan i més pertanyents es sentiran, de la mateixa manera, quan es creen espais de relació horitzontal, on la gestió es compartida i es cor

responsabilitza tots els agents que intervenen en l'acció o programa, s'aconsegueix un augment de la motivació cap a la participació i es pot arribar a construir un major grau de ciutadania.

2.1.1.5. Assemblearisme

Segons l'enciclopèdia catalana, l'assemblearisme és un sistema d'organització en què l'assemblea té el poder decisor (Enciclopèdia.cat, 1968)

L'assemblearisme consisteix en la discussió directa en peu d'igualtat entre un grup de persones per tal de prendre decisions al voltant d'algun tema (assembleàries, 2017).

Dins del projecte, entenem assemblearisme com a una eina necessària i imprescindible amb la que començar a crear relacions horitzontals i transversals, lluitant de forma organitzada per tal d'aconseguir una societat on totes les persones siguem més lliures.

La capacitat tècnica de les assemblees ha de respondre a objectius de tres nivells diferenciats (assembleàries, 2017):

- Eficàcia: compliment dels objectius polítics o tècnics de la reunió.
- Participació democràtica: transparència informativa, recollida de totes les opinions i organització de la presa de decisions democràtica.
- La construcció i/o manteniment de relacions personals: basades en la cordialitat i la cooperació.

Les pautes per arribar a aquests objectius es desenvoluparan en la metodologia del Pla de treball, i en ell, en cada Unitat Didàctica.

2.2. Marc històric

2.2.1. Contextualització del barri d' Εξάρχεια

Εξάρχεια és el centre neuràlgic dels moviments socials grecs. A causa de varies circumstàncies urbanístiques i socials el cèntric barri d' Εξάρχεια ha esdevingut una icona i un punt de trobada entre diferents moviments socials nacionals; sobretot del moviment anarquista i llibertari.

Històricament, Grècia ha estat marcada per una tradició de govern dictatorial que va durar fins al 1974. El debilitament de l'estat durant els anys de postguerra va afavorir l'expansió urbana. Les dèbils regulacions en el mercat de l'habitatge urbà van resultar en processos d'urbanització altament individualitzats per a la classe mitjana i treballadora, així com en l'aparició de grans extensions d'assentaments il·legals a les perifèries de les ciutats (Athina Arampatzi, 2012).

La dècada dels 90 s'allunyà de les polítiques d'economia urbana de la postguerra per donar pas a una sèrie de polítiques de caire neoliberal, que es van adoptar inicialment com a part d'un programa de política urbana més ampli de la Unió Europea, i que implicava la introducció de diverses inversions del capital global al país (Brenner, 2004).

El govern central va rebre amb bonança les estratègies de liberalització dels mercats i va estimular l'esperit empresarial. Les estratègies de desenvolupament urbà durant aquest període van consistir en primer lloc, en la celebració de grans i costosos esdeveniments, com els **Jocs Olímpics de 2004**, com a mitjà per promoure el caràcter cosmopolita de la ciutat. Tot i la gran aportació d'ingressos públics, els projectes de renovació associats als JJOO es van orientar principalment a satisfer els gustos i necessitats dels turistes i dels inversors globals i no pas les necessitats (habitatges o infraestructures socials) dels habitants locals (Afouxendinis, 2006).

En segon lloc, durant aquests període, van sorgir arreu de la ciutat noves zones comercials i culturals, edificis d'oficines, i districtes amb una creixent gentrificació, sobretot al centre. Aquestes noves zones van fer augmentar els nivells de desigualtat socio-espacial que caracteritzen avui la ciutat i que han contribuït a eixamplar l'escletxa social entre els benestants barris de l'est, i els degradats de l'oest.

En tercer lloc, la ciutat també es va embarcar en un projecte d'ampliació de l'aeroport i dels sistemes de transport que van deixar un munt d'espais inutilitzats. D'aquesta manera, **la urbanització neoliberal va contribuir a accelerar les desigualtats, els desplaçaments i la degradació ambiental a tota la regió urbana.** Aquests projectes urbanístics es van desenvolupar amb una força excepcional a Atenes, on la societat civil va protagonitzar importants mobilitzacions urbanes.

Des de llavors, i gràcies també a l'influència de la Universitat Politècnica a l'àrea, Εξάρχεια ha esdevingut un barri clau en la proliferació de centres socials i edificis okupats, connectant activistes d'arreu de la ciutat en la lluita comú per a redissenyar l'espai urbà i les polítiques socials a favor dels interessos de tots.

El desembre de 2008 va marcar un punt d'inflexió en els moviments socials de la ciutat, arran de l'assassinat per la policia precisament a Εξάρχεια, d'Alexis Grigoropoulos, un manifestant de 15 anys. Davant els agressius mètodes utilitzats per la policia i de la impunitat d'aquesta pel recent assassinat, la societat civil va materialitzar la seva indignació i va protagonitzar constants mobilitzacions que van ocupar els carrers durant setmanes. Moltes noves organitzacions veïnals, centres socials i centres ocupats van sorgir d'aquella onada de protestes.

Al 2011, juntament amb l'onada de mobilitzacions sorgida a diverses places de ciutats europees impulsades pel 15M, que exigien una democràcia real, la plaça *Syntagma* (en grec Πλατεία Συντάγματος), a pocs carrers d'Εξάρχεια va albergar una acampada col·lectiva que va reprendre els vincles comunitaris que s'havien creat uns anys abans.

Un problema amb el que el barri ha hagut de lidiar durant anys, ha estat el tràfic de drogues, i recentment, les màfies dedicades al tràfic de persones. Durant els anys 90, el consum i la venda d'heroïna i altres substàncies es concentrava en la cèntrica plaça *Omonia*. Per gentrificar la zona, l'estat va voler devaluar certes parts de la ciutat i va desplaçar als consumidors cap a aquestes zones; entre elles, els voltants de la Universitat Politècnica i a Εξάρχεια.

Les activistes del barri expliquen com inevitablement s'han vist involucrades en la lluita contra el narco tràfic, en l'etern intent de governar-se. Creuen que des de fa anys, el moviment del tràfic de drogues està vinculat amb el cos policial.

Al 2014 es van produir una sèrie d'enfrontaments entre narcotraficants i activistes anarquistes, que després de varis atacs i mobilitzacions, van culminar al juny del 2016 en l'assassinat a trets d'un dels caps d'una coneguda xarxa de tràfic de drogues. A través d'un comunicat al portal *Indymedia*, un grup anarquista va reivindicar l'acció assegurant que si l'estat no actuava, ells farien justícia.

A partir de març del 2015, davant l'arribada massiva de persones al país i a la ciutat, els moviments socials del barri es van organitzar per reobrir més de 15 edificis buits, i cedir-los a organitzacions autogestionades, majoritàriament formades per les mateixes residents dels edificis. *Aquesta iniciativa es va dur a terme per tal de proporcionar un allotjament digne a les persones novvingudes que fugen de la guerra*. La concentració de tots aquests espais en una mateixa àrea, juntament amb la mala gestió institucional d'aquesta crisi humanitària, ha provocat una **allau de solidaritat ciutadana**, tant local com internacional, que de manera horitzontal pretén crear nous espais, noves maneres de conviure i participar en la lluita comú contra les guerres, les injustícies i la precarietat.

Com molts moviments autònoms i fora del control estatal, existeix una forta criminalització per part del govern grec cap als diferents col·lectius que han mostrat la seva solidaritat amb els refugiats fora dels canals institucionals. L'aparell estatal es serveix de mesures repressives i ofensives cap als moviments socials, com agressius desnonaments o mitjançant actuacions judicials. A més a més de la pressió governamental, també son freqüents els atacs a les *squats* per part de grups extremistes ultradretans com *Golden Dawn* (Alba Daurada).

2.2.3. Organitzacions, entitats i projectes que treballen al barri

d'Εξάρχεια

La necessitat de poder definir, contextualitzar i mostrar els diferents col·lectius que estan presents en el barri és important per tal de poder entendre com es desenvoluparà el projecte, amb quins agents es comptarà, i la importància de poder conèixer-los per tal de que el treball comunitari que es pretén realitzar sigui de forma horitzontal.

Així doncs, es presenta en aquest apartat els diferents col·lectius que treballen en la zona i amb els que pretenem desenvolupar "Sota el mateix cel", un projecte cooperatiu i social que procurarà donar veu a totes les persones que el conformen, agraint i necessitant la col·laboració d'aquestes altres, indispensables per donar-li la mirada global i social en aquest.

- ***Grups Anarquistes***

Els grups anarquistes a la ciutat són varis, i la gran majoria excepte un grup es troben situats al barri d' Εξάρχεια. Aquests, com bé he explicat abans, van començar a tenir més força al barri fins a tal punt de poder "tancar-lo", és a dir, Εξάρχεια no només és un barri a Atenes, sinó que és un exemple a demostrar no només a Grècia, sinó a tot Europa, de que el capitalisme pot morir i una altra manera de concebre la vida pot ser-hi i coexistir, tal i com succeeix a Atenes.

Les persones anarquistes al barri han aconseguit primer, autogestionar-se sense dependre de cossos policials ni sistemes capitalistes (bancs), en segon lloc, la lluita contra el narcotràfic, en tercer, la lluita contra el tràfic de persones, i seguidament, l'ocupació d'edificis abandonats per després cedir-los a les persones refugiades, i, també, com un exemple que us mostraré seguidament, han ocupat d'altres per poder viure-hi i poder formar així Centres Socials Ocupats (CSO), on funcionen de forma llibertaria i antiautoritària.

Aquests diferents grups, es reuneixen entre ells en assemblea setmanalment, una vegada entre el grup del CSO, i una altra entre els diferents grups de CSO del barri.

Vasiliadis: "Nosaltres protegim el territori dels feixistes i la policia, i ajudem les persones que arriben aquí sense diners"

Rosa de Foc

Rosa de Foc és un CSOA amb molta connotació dins del barri, ja que es troba situat a escassos metres de la plaça, i ha pogut conformar-se i establir-se, creant una comunitat anarquista formada per persones anarquistes gregues, persones europees, i també migrades i refugiades.

Rosa de Foc també va ser i és encara, el CSOA amb més implicació directa en el barri, degut a la seva localització i als valors de solidaritat directa que demostren essent visibles en el barri constantment; i també, va ser i és amb la que personalment més relació vaig establir, i per tant, dels que més vaig poder aprendre.

Aquest, es presenta així en el seu bloc (Athens: Rosa de Foc, international squat house in Exarchia, 2017):

"We are an autonomus, self-managed collective based on libertarian and anti-authoritarian principles. We are living on Ashmakh Fwthla 18 in Exarcheia. We come from several countries, including Greece.

The governing organ of our community is the General Essembly (GA). All important decisions regarding the house or its inhabitants must be approved by GA. Any decision taken otherwise will not be considered legitimate. We will not tolerate any threat of our autonomy, and will protect it. At the same time we perceive the solidarity among squats as self explanatory and continuous situation.

We will be vigilant and active in the struggle against drugs and drug dealing around the area of Exarcheia as well as against the possibility of this happening inside the movement.

In addition, we are open to suggestions and political projects that promote the non-profit and anticonstitutional character, the strengthening of relationships among comrades and the general struggle for revolution and Anarchy. We want and we have the ability to house self-educational activities, as well as activities that promote political discussion and communication.

We send our greetings to the revolutionary comrades that fight for freedom around the world, and all the political prisoners that have been kidnapped by the state. Our space constitutes from the beginning a crossroad for comrades from all around the globe and we desire to remain as such.

Whoever wants to take part in our community life and build a connection with us or has some projects or ideas, are welcome every Friday at 1p.m. At this time we organise collective kitchen."

- ***Khora Community***

Khora Community es troba localitzada en un edifici de 8 plantes al carrer Tsimiski, dins del barri d' Εξάρχεια. Funciona com un centre social de dia on es desenvolupen diferents activitats.

La comunitat *Khora* va ser creada per un col·lectiu de persones que es van conèixer a Lesbos mentre treballaven amb el projecte *Skipchen* i en el camp auto organitzat *Better Days For Moria*, ubicat a l'antic centre penitenciari de l'illa (Khora, 2015).

Al soterrani de l'edifici, trobem tant el taller (*workshop*) on es construeixen diferents mobles i instal·lacions tant per la comunitat com per altres *squats* o pisos i també la tenda gratis (*freeshop*) que s'utilitza per proveir de roba i productes higiènics a tothom que ho necessiti, permetent l'elecció, que en molts altres casos els hi es negada.

A la planta baixa trobem la recepció (*welcome area*), on sempre s'intenta que hi hagi una persona poliglota, així com el *kids space*, on es queden els nens més petits, la majoria bebès, mentre els pares i mares assisteixen a alguna de les activitats de la comunitat.

A la primera planta trobem la *Social Kitchen*, on es cuinen i es distribueixen uns 350 àpats al dia, així com un petit esmorzar, i també sopar pels alumnes que assisteixen a les classes de la tarda.

A la segona planta es troba el *Social Café*, un espai on es pot seure, menjar, relaxar-se i relacionar-se amb la idea de socialitzar uns amb els altres. Aquest espai també s'utilitza per a la celebració d'esdeveniments, com ara la nit del cinema, actuacions musicals, reunions obertes i grans reunions, així com les classes de defensa personal.

A la tercera planta trobem tres classes, on s'imparteixen cursos d'àrab, grec, anglès, alemany i francès per a adults i nens. També hi ha una sala d'ordinadors i una petita llibreria.

A la quarta planta trobem la sala de suport legal, on els usuaris de l'edifici poden programar cites per discutir i informar-se sobre els seus casos particulars i rebre el suport necessari, a més a més de la clínica dental, un dels pilars del projecte que compten amb dues cadires dentals i varis dentistes qualificats grecs que proporcionen assistència dental gratuïta a qui ho sol·liciti. La clínica dental està associada a l'organització D4R (*Dentists 4 Refugees*) que s'ha compromès a donar suport al projecte fins al febrer de 2018.

A la planta superior de l'edifici es troba la sala de música que ofereix lliçons i un espai de pràctica per als músics, tant experimentats i principiants. Aquesta planta també alberga l'espai per a les dones (*womenspace*) on es reuneixen per parlar, relaxar-se, aprendre i compartir experiències. L'àrea central d'aquesta última planta s'utilitza per a albergar tallers creatius tant per a nens com per a adults. A la part superior hi ha un gran terrat, on a vegades també s'hi organitzen diferents activitats.

- ***City Plaza***

És un antic hotel de 7 plantes i 92 habitacions situat al carrer *Acharmon*, dins del barri atenenc d' Εξάρχεια. Va ser construït al 2004, arran de l'especulació urbanística que van impulsar els JJOO. Al 2009 la companyia propietària va fer fallida i l'edifici ha estat buit durant anys.

Hi viuen al voltant de d'unes 400 persones, quasi la meitat de les quals son nens/es. Les nacionalitats son diverses (Síria, Afganistan, Iran, Iraq, Palestina, Pakistan i Kurdistan) i no es diferencia entre refugiades i immigrants (Plaza, 2016).

Amb la «simbòlica» ocupació d'un hotel, pretenen exemplificar com els moviments socials i la societat des de baix son capaços de millorar les condicions de vida de les refugiades i d'aquesta manera millorar la vida de tots. El projecte no es basa en la filantropia, ni de l'Estat ni privada, sinó més aviat pretén ser un projecte solidari auto gestionat. Es basen en la idea que reclamant els drets bàsics i proveint d'ajuda directa a les refugiades, també es posa en pràctica una concepció de la solidaritat en la vida quotidiana que crea i desenvolupa espais de llibertat i de lluites comunes entre locals i refugiats. Estan convençuts que l'equilibri de poder es pot desplaçar en pràctiques concretes en forma d'acció directa en lloc de mitjançant les crides humanitàries generals, sovint molt burocràtiques i centralitzades.

El City Plaza pretén formar part d'un moviment internacional de solidaritat que reivindica la llibertat de circulació i la fi de les guerres als països d'Orient Mitjà i d'arreu.

- ***Ellenikos***

A l'antic camp de bàsquet olímpic, en desús des de 2004, a les afores de la ciutat i al costat de l'antic aeroport, que a la vegada s'ha convertit en un camp de refugiats improvisat, s'ubica uns dels magatzems encarregats de distribuir donacions més gran del país. Van començar a l'abril del 2016, i s'hi troben dos projectes. Per una banda l'organització grega *Pampiraki*, que treballa des de fa temps amb persones sense llar i per l'altra SOS Refugiados.

SOS Refugiados ha realitzat moltes campanyes de recollida de material, roba i menjar que ha arribat i continua arribant majoritàriament des d'Espanya. Es coordinen els enviaments dels camions, es descarrega la mercaderia, es classifica i s'organitza.

Des del magatzem s'està duent a terme una tasca de repartiment d'aliments i roba a tots els *squats* d'Atenes i a altres camps o organitzacions. Una part important del projecte i que necessita especial suport econòmic, és el repartiment d'aliments frescos, verdura, fruita, ous, etc, que no es poden emmagatzemar i que es compren al dia, en diferents establiments locals que també col·laboren de manera solidària amb uns preus baixos.

- ***Victoria Social Center***

Juliol del 2017, just quan em trobava a Grècia, el grup de SOS Refugiados (SOSRefugiados) va aconseguir obrir gràcies a les donacions i de molta recerca de locals i xarxes que ajudessin, llogar un edifici de 7 plantes al carrer Gkiilfordou N° 14, al costat de la plaça Victoria d'Atenes, amb una superfície de gairebé 1.000 metres quadrats.

De primera mà, puc explicar com de complicat va ser el fet d'obrir-lo, ja que es van necessitar 4 mesos per poder rehabilitar-lo, degut a que s'havien d'instal·lar i adequar moltes coses. Cal incidir, que aquesta rehabilitació de l'edifici va ser gràcies a centenars de persones voluntàries vingudes d'arreu d'Espanya i també, de persones refugiades que viuen a Atenes i que porten molt de temps col·laborant amb SOS Refugiados i per tant, que creuen en el projecte.

A l'octubre de 2017, el VICTORIA SC va obrir les seves portes i realitza les següents tasques des de llavors:

- Repartiment diari de 650-750 racions de menjar diàries.
- Repartiment setmanal de bolquers i llet infantil
- Tallers d'idiomes (anglès, espanyol, alemany i grec)
- Assessorament legal, realitzat per voluntaris especialitzats.
- Atenció mèdica i socio-sanitària amb la col·laboració de "Médicos sin Fronteras".
- Promoció de la igualtat i conscienciació del paper de la dona en la societat europea.
- Desenvolupament d'actituds de tolerància i respecte a la diferència cultural i religiosa entre els diferents grups que reben atenció en el centre.
- Adaptació, formació i accés a les tecnologies de la informació.

- ***Jasmine School***

La *Jasmine School*, o Segona Escola, es una de les escoles més antigues d'Atenes, i portava en desús més de 8 anys. Es va entrar a l'edifici amb el recolzament d'activistes locals, i es va haver de dur a terme una prèvia rehabilitació dels espais, per convertir per exemple, les antigues aules en habitacions.

Actualment hi viuen unes 200 persones, encara que té capacitat per 300. La majoria de residents, sobre un 80% són de Síria, però també hi ha persones d'Afganistan, del Kurdistan i d'Iraq.

Per una banda, les mateixes residents s'auto gestionen en les tasques de cuina, de neteja i de distribució d'espais i de materials. Normalment totes les *squats* prenen les decisions de manera assembleària. A la *Jasmin* (*així la diem a Atenes*), els residents mateixos s'organitzen normalment a dit, o amb diferenciats rols de gènere per a cada tasca. És una forma de trencar amb els paternalismes.

Per l'altra part, Refugio Atenas (Atenas, 2016) és qui s'encarrega de coordinar la resta d'activitats, organitzant-se de forma horitzontal, sense jerarquies i de manera assembleària, on cada equip de treball té els seus *meetings*.

Després hi ha serveis, com els que ofereixen l'equip de suport legal, que es coordinen amb la resta de *squats*.

- ***Oniros, Kanigos, 5 School, Single Men***

No perquè no siguin rellevants, sinó perquè compten amb una organització totalment diferent, cal explicar que aquests *squats* resten sota el control d'una persona d'origen Sirià amb un bon estatus econòmic i social dins la ciutat d'Atenes.

Sense entrar en molt detall, ja que aquesta informació és privada i pot perjudicar la vida de moltes persones, crec necessari poder contextualitzar que tot i que els *squats* van néixer del poble i pel poble, amb la voluntat de poder arribar on les institucions públiques no arribaven, el fet ha despertat cert interès econòmic en una màfia organitzada per aquest senyor anomenat anteriorment.

La manca d'informació i de recursos de les persones refugiades fan viable poder jugar amb elles i les seves vides, i al no saber res dels *squats*, resulta molt fàcil poder enganyar-les i estafar-les econòmicament a canvi d'un matalàs en un centre que es desploma.

Això és el que fa aquesta màfia, cobrar per allotjament, triar i destriar qui sí i qui no, i també, manipular a les persones que hi viuen per tal de que segueixin les seves normes i no es reivindiquin.

Tot i així, i per molt que sembli contraposat; aquesta xarxa mafiosa col·labora i participa en algunes de les assemblees realitzades i convocades per la comunitat anarquista i per representants de les diferents organitzacions i *squats* del barri, ja que en certa part forma part del barri i necessita de la col·laboració de la resta de persones que el conformen per a la seva subsistència.

Serà per tant, necessari establir de quina manera treballar-hi, per tal de beneficiar a les persones que hi viuen, i procurar de la millor manera, i sense perjudicar, que les persones refugiades que viuen en aquest *squats* tinguin els mateixos drets i deures que les altres; i també, procurant la re educació i re socialització d'aquesta xarxa mafiosa que pretén controlar les vides de les persones que conformen els seus edificis.

2.2.4. Antecedents històrics dels Països àrabs:

Per tal de poder treballar amb les persones refugiades, de forma cor responsable i de manera integral, ens serà necessari certa informació per poder clarificar l'origen, quina és la seva història, com han arribat fins a qui, i sobretot, que els conforma.

En els següents apartats de conceptualització de definicions, es pretén destacar els antecedents històrics dels països àrabs, la revolució de Síria, conceptes sobre la religió musulmana i els diferents tipus que hi ha, per tal de poder conèixer amb més profunditat les persones refugiades, no obstaculitzar la intervenció amb falsos prejudicis, i sobretot, per entendre diferents situacions o conceptes com el Ramada, mes en el qual les persones musulmanes estan durant tot el dia sense beure líquids ni ingerir aliments, sols ho fan a partir de la posta de sol i fins que aquest torna a sortir. He considerat important afegir-ho en el marc del projecte ja que pot arribar a condicionar la seva posada en marxa.

També, és necessària poder conèixer-la per tal d'assumir els diferents estereotips i prejudicis que podrien sorgir en el llarg de tot el projecte; ja que, com bé destaco en l'apartat de detecció de necessitats, una de les necessitats percebudes són els prejudicis, els quals haurem de detectar i treballar. També, referencial en l'apartat d'estratègies per a l'acció, nombraré de quina manera pot arribar a bloquejar la nostra tasca a través de la comunicació els diferents estereotips en la nostra societat; ja que, la nostra mirada ha de ser professional i realista, per tant hem d'acceptar les possibles dificultats o obstacles que se'ns poden mostrar.

Primera Guerra mundial: Les potències europees prometen als àrabs la independència, la llibertat i crear un macroestat àrab a les seves províncies de l'Imperi Otomà, a canvi de suport en la guerra contra els turcs. Igualment els britànics emeten la declaració de Balfour (1917) on prometen als jueus del món una "llar nacional" a Palestina. Finalment, França i el Regne Unit acaben repartint-ne el control d'aquell territori de l'Imperi Otomà amb els acords Skyes- Picot (1916-17). Humiliació pel món àrab.

Segona Guerra Mundial: Inici del conflicte. Degut a la inacabable migració de molts jueus a Palestina, el 1947 l'ONU proposa la partició de Palestina en dos estats: un d'àrab i un altre de jueu. Les fronteres, basades en assentaments a cada part, eren irrealistes i acaba en un fracàs rotund, generant un conflicte greu entre Israel i Palestina. Acabada la Segona Guerra Mundial, França i el Regne Unit deixen de controlar aquell

territori. Hi apareix una ideologia política, el Baas, que pretén tornar a crear un gran estat àrab, laic i socialista, i té branques a diferents països, arribant al poder a Irak i a Síria.

Guerra Freda: Durant la Guerra Freda el món àrab és una zona amb conflictes dels blocs comunista i capitalista. A l'Afganistan (1979) els dos blocs s'enfronten i acaba amb la retirada del bloc soviètic, fet molt impopular per la URSS. Els fonamentalistes islàmics afganesos rebels prenen molta força degut al suport d' E.U.A. , per combatre les forces soviètiques, i formen Al-Qaida.

2003: Invasió d'Irak per EUA, GB, SP i altres països. Guerra d'interessos per controlar les zones amb el 60% de reserves energètiques mundials. Desestabilitza la convivència, fomenta les divisions i converteix el país en un infern. 5 milions d'iraquians refugiats. L'EUA desarticula les forces armades iraquianes, augmenta la repressió i el descontentament general. Al- Qaida (després Estat Islàmic) i altres grups terroristes entren a Irak per fer front a la invasió.

2010: En aquest any s'aixequen protestes pacífiques a Iraq contra el govern imposat per EUA. Els manifestants són reprimits amb armes i presó.

2011: Després de les revolucions a Tunísia, Egipte i el inici de la rebel·lió a Líbia, al març de 2011 van començar les primeres protestes contra el president de Síria, Bashar al Asad. Aquestes manifestacions i protestes van sorgir després de l'arrest i la tortura d'uns adolescents que van pintar en la paret de la seva escola: "És el teu torn, Doctor", en referència a Asad, que és oftalmòleg. En aquest any els mercenaris finançats o vinguts d'altres països s'aixequen contra el govern baasista de Síria amb l'objectiu de provocar la guerra. Tenen el suport d'Estat Islàmic. La repressió afavoreix l'extremisme d'alguns sectors, i hi intervé EUA.

2012: Després de dos anys de manifestacions i protestes pacífiques per part de la població, i degut a la forta agressivitat empleada pel govern, es formen grups opositors armats i comencen les desercions de militars siris que es van unir als rebels, aglutinats en l'Exèrcit Sirià Lliure. El país es veu immers en la guerra, els bombardejos per part de les forces governamentals es multipliquen i arriben a les dos capitals: Damasc i Àlep.

"Hasta el 2012, la mayoría pensaba que el **final del régimen** estaba cerca, pero entonces Asad consiguió ayuda de sus aliados. Primero de Irán y de **Hizbulá** (el movimiento chií libanés) , que mandó a su milicia a luchar con Asad y le aportó

avances que lo salvaron y le dieron mucha motivación", indica Friedman. "Irán movilizó a las milicias (chiís) de Paquistán, Afganistán, Irak y a la Guardia Revolucionaria iraní, que entrenó y apoyó a las fuerzas del régimen y lo salvó casi de hundirse en ese momento", opina Friedman. (Alba, 2016)

2014: L'Estat Islàmic es declara amb sobirania sobre d'Iraq i Síria amb les aspiracions de crear un califat als territoris que va separar França i Gran Bretanya a la Primera Guerra Mundial amb el tractat d' Skyes-Picot (Líban, Síria, Iraq, Jordània) (Máiquez, 2015).

Setembre de 2014 i any 2015: En el mes de setembre del 2014, una coalició internacional liderada per EUA, amb Jordània, Baréin, Qatar, Aràbia Saudí i els Emirats Àrabs Units (EAU) comencen a bombardejar al EI. Al setembre de 2015, França inicia els seus atacs, i al desembre el segueix el Regne Unit i Rússia; aquest últim, també ha bombardejat a grups de rebels i ha aconseguit aliar-se amb el règim de Basar al Assad, ajudant-lo a recuperar zones clau com el nord d'Àlep.

Situació actual: El mapa de qui controla cada zona de Síria actualment està ple de divisions. El règim de Rostiu -Exèrcit i milícies afins- té una gran part de l'oest del país, Damasc, Latakia, Tartús, gairebé tota la frontera amb Líban, Àlep, una altra al centre del país i a Deir Ezzor. Després de perdre Àlep, en el nord, els rebels tenen una zona àmplia de la província d'Idlib, frontera amb Turquia, un àrea propera a Damasc i una altra a Homs. La franja nord, al llarg de la frontera amb Turquia i una part de la iraquiana, està en mans de les forces kurdes, a excepció d'uns trams que controlen els rebels i l' EI. Els yihadistes tenen una part de l'est de Síria que fa frontera amb l' Iraq, i zones del nord, a Àlep, àrees centrals i petites parts en el sud. El 4 d'abril del 2017, un atac amb armes químiques va causar almenys 86 morts -segons l'Observatori Sirià de Drets Humans- en la localitat siriana de Jan Sheijun, província de Idleb (nord-oest de Síria). La nit del 6 al 7 d'abril, Washington va bombardejar amb 59 míssils la base militar siriana d' Al Shayrat, a la província d'Homs, en represàlia per l'atac químic de Jan Sheijun. Aquest atac, va provocar la condemna dels aliats de Damasc: Rússia, Iran i Hizbulá.

2.2.5. La revolució de Síria

Síria viu des de fa 45 anys en una dictadura per part del clan dels Assad. Fa 7 anys però, es va produir un aixecament del poble Siri en totes les ciutats de Síria, un aixecament pacífic durant el primer any del poble, a través de manifestacions pacífiques, amb una resposta per part el règim de Bassar Al Assad en forma de massacra i de mort a mans de la força del règim i les seves milícies.

A 7 anys del començament de la Revolució per la llibertat a Síria, és important destacar que no en tots aquests 7 anys hi ha hagut guerra.

Cal destacar, que la població va resistir a la violència del règim de Bashar al Assad durant un any de manera pacífica. Inclús quan es va produir una escalada militar, la majoria dels defensors de la llibertat van intentar no caure en les provocacions del dictador i dels seus aliats.

Va ser un principi de revolució humana que expressava llibertat, justícia, dignitat, protagonisme femení, germanat entre pobles. Un missatge esperançador contra els poders dominants i per això, molt perillós.

Aquesta revolució a la qual donem suport i de la qual seguim aprenent, està ara mateix abatuda, tot i que la seguim recordant, aquesta, va ser ofegada i ennuegada per la guerra i seguidament derrotada.

Exposar això no significa que els valors que van animar a la Revolució no estiguin vius ni oblidar que encara hi han processos de resistència i defensa de la vida que hi ha que donar suport i donar a conèixer.

També entenem i compartim la dificultat sentimental d'acceptar la derrota per a totes les persones que estem i estarem al costat del poble de Síria i per la seva llibertat. Que la revolució hagi estat derrotada no comporta que hagi fracassat ni que hagi estat cancel·lada.

Degut a aquesta caracterització, és urgent, en l'emergència humana que sigui possible, re definir el nostre compromís amb la gent de Síria partint del coratge de milions de persones que resisteixen sota les bombes o que creuen en "pateres" el mar Mediterrani.

És per això, que fa falta més que mai, denunciar aquesta barbàrie i els crims de guerra, demanar la cessió de les hostilitats de manera indefinida i organitzar la

solidaritat concreta i prioritzar la defensa de la vida. Hem de denunciar i demanar responsabilitats als autors dels exterminis i destruccions, començant per Bassar al Assad.

(Veure Entrevista a Hussam a Annex)

2.2.6. *Islam, àrab i conceptes clau*

Seguidament, presento un conjunt de definicions que en visió del projecte, seran necessàries a l'hora de treballar amb persones refugiades i immigrants, sobretot per tal de contextualitzar i conèixer la seva forma d'interpretar i valorar la vida; i també, perquè la religió constitueix la gran majoria de les persones refugiades i de la mateixa forma que hem de determinar un marc teòric en relació als valors i objectius de la Pedagogia Social Comunitària, també cal conèixer les diferents concepcions que conformen les persones refugiades.

- **Àrab**: qualsevol persona d'ètnia àrab i que té com a llengua l'àrab. La majoria de països del nord d'Àfrica i de l'Orient mitjà tenen població d'origen àrab.
- **Islam**: La paraula àrab "islam" designa l'acte de submissió completa o dependència absoluta respecte a Déu.
- **Islamisme**: Islam polític, conjunt d'idees teòriques que reivindiquen que d'Islam no només es una religió sinó també un sistema polític. Aquest, busca la unió dels musulmans moderns i tornar a les arrels de la seva fe.
- **Alcorà i Sunna**: Segons el Islam, el primer és el llibre venerat dictat a Mahoma per l'arcàngel Gabriel. El segon són les pautes de conducta i altres ensenyaments de Mahoma. Ambdós constitueixen la llei islàmica o "Xara" paraula que significa el camí per aconseguir la salvació.
- **Musulmà**: S'aplica a l'home/dona que te com a religió el Islam. Creient totalment sotmès a Al·la. No implica ser àrab.
- **Chiia**: Branca del Islam minoritària que tot i respectar la Sunna, no accepten el seu caràcter sagrat. Per ells la paraula del imam és fonamental i infal·lible.
- **Sunna**: Branca majoritària del Islam (90%). Avaren la Sunna i consideren que es la forma original i ortodoxa del Islam.
- **Wahabbisme**: corrent fonamentalista musulmana sunnita politico-religiós i extremadament conservador que s'origina a Aràbia Saudita i que s'ha implementat en aquest país com a sistema social polític oficial. Destaca pel rigor a l'hora d'interpretar els textos sagrats i practicar el Islam. Actualment esta en expansió arreu del mon degut al finançament de la dinastia saudita per crear escoles, mesquites i altres òrgans divulgatius d'aquest corrent entre la població musulmana.
- **Alayui**: A Síria conforma el 10% de la població, i es situa en la zona de Latakia, ciutat regentada per Basaar Al Assad i els seus seguidors. Es defineix com laic, panarabista i socialitzant, neix d'arrels musulmanes i cristianes.

- **Salafi:** De la paraula "salaf" o primeres generacions. Moviment reformista amb la voluntat de descontextualitzar el Islam i adaptar-lo als nous temps interpretant la doctrina original d'aquesta fe. És la base de la ideologia islamista. Actualment el salafisme té un significat controvertit per la intenció en que s'interpreten els textos sagrats i la seva apel·lació a la violència. Està influenciat pel wahabisme i sovint s'utilitzen com a sinònims.
- **Gihadisme:** de la paraula "jàhada" que significa esforç. Fer gihad s'entén com l'esforç per ser millor persona (intern) o expandir la paraula d' Ala (extern). Corrents islamistes apel·len a una gihad externa, al seu entendre una "guerra santa", contra els enemics interns (apostates) o externs (infidels) a fi de justificar la violència en les seves causes. S'autoanomenen mujaidins o gihadistes malgrat aquest últim terme no té perquè implicar l'ús de la violència. En aquests casos es mes correcta utilitzar el terme terrorista islamista, en comptes de gihadista, per aquells que cometen actes d'aquesta naturalesa. Alguns clars exemples de grups terroristes islamistes són:
 - Talibans.
 - Isis.
 - Germans Musulmans.
 - PKK: Grup armat del Kurdistan.

(Naïr, 2016) (Annex)

2.3. Marc jurídic

2.3.1. Conceptualització de definicions

Quina és la resposta que les institucions ens donen quan preguntem que és ser una persona refugiada? Global, internacional i nacionalment, analitzo aquests ítems per tal de situar i entendre millor quines són les principals mancances que ens trobem a l'hora de treballar a Atenes.

Dins de la meva recerca en diferents fonts per tal d'analitzar el concepte de persona refugiada, m'he trobat amb la mancança de poder distingir qui realment és una persona refugiada, i qui segons el sistema en el qual vivim no ho és; com bé remarco en la detecció de les necessitats, una d'elles ens parla de l'autorealització i l'autoconeixement, dos conceptes que resulten complicats de poder assumir quan en una societat ets tractat per l'etiqueta que aquesta t'atorga; en el cas de les persones amb les que volem treballar, les persones refugiades; per això és necessari poder definir altres conceptes que exposo aquí:

- *Refugiat*: és aquella persona obligada a buscar refugi fora del seu país a conseqüència de guerres, revolució o persecució política. En l'espai de la Unió Europea, l'estat membre del tractat de Schengen que rep la petició d'asil és l'únic responsable de decidir si atorga o no un permís de residència o un visat.

- *Migrant*: és aquella persona que acuitada per problemes econòmics o per circumstàncies molt complexes, es trasllada del seu propi país a un altre amb la fi d'establir-se en ell de manera estable o temporal amb l'objectiu de millorar el seu nivell de vida.

- *Emigrant*: Des del punt de vista del país d'origen, és algú que, generalment acotiat per problemes econòmics o per circumstàncies molt complexes, es trasllada a un altre país amb el fi d'establir-se en ell de manera estable o temporal amb l'objectiu de millorar el seu nivell de vida.

- *Immigrant*: des del punt de vista del país d'arribada, algú que generalment acotiat per problemes econòmics o per circumstàncies molt complexes, acudeix per establir-se en aquest país de manera permanent o temporal.

- *Desplaçat*: o més tècnicament, desplaçat intern, persona que es veu forçada a deixar la seva llar o ciutat però que es manté dins de les fronteres del seu país. Les causes més freqüents que propicien aquest fenomen són la violència generalitzada, els conflictes armats i la violació dels Drets Humans. (Laqueur, Aragall, Roman, & al, 2015)

Vivim en un món i en un sistema que ens demana etiquetar a les persones per tal de poder, primerament, tractar-les amb l'equitat que mereixen, i seguidament, per donar-los-hi els Drets i Deures que els hi pertocuen. Tot i així, en la meua opinió, resulta contradictori el fet de que necessitem emprar aquestes definicions per tal de poder col·locar cada persona al seu lloc; són persones, amb històries i vides que les conformen, i mereixedores de dignitat i humanitat. El resum de les definicions anteriorment exposades, corresponen a la situació en la que es troben quan arriben a Europa, ja que, depenen de quina connotació segons els sistema tinguin, seran rebudes d'una manera o una altra.

Aquest fet comporta molts problemes, des de la mirada dels professionals envers a elles, al sentiment de pertinença de la comunitat de les pròpies persones quan arriben a Europa, a múltiples discussions i baralles formades entre les persones que són refugiades i immigrants; ja que, entre elles neix una rivalitat per tal de poder ser mereixedores de més ajudes humanitàries; aquest fet comporta un re establiment de les definicions com a professionals si volem treballar a Ελλάδα; aquest re establiment, suposa ajustar la nostra mirada, acceptant cada etiqueta que el sistema posa, per tal d'adonar-nos-en de les diferents sortides i ajudes que aquests tindran, igual que així serem coneixedores dels seus Drets, Deures i el tractament que rebran en la societat i en el sistema judicial i policial; també, amb aquesta mirada crítica, replantejarem aquesta etiqueta i procurarem treballar els termes que la defineixen per arribar a un terme: totes som persones mereixedores de Drets i Deures, siguin quins siguin els nostres orígens i la nostra forma d'arribar a Europa. Perquè ningú posa la seva vida en perill (i la de les seves famílies), a no ser que aquest perill sigui menys que el que ja es tenia abans de fer-ho.

2.3.1.1. Persona refugiada

“ Un refugiat és una persona que a causa de fundats temors de ser perseguida per motius de raça, religió, nacionalitat, pertinença a un determinat grup social o opinions polítiques, es troba fora del país de la seva nacionalitat i no pot o, a causa d'aquests temors, no vol acollir-se a la protecció del dit país” (Acnur, n.d.).

Així, seguint l'Estatut de la Convenció de Ginebra del 1951, una persona es considera com a refugiada quan compleix els següents ítems:

- Es troba fora del seu país
- El subjecte no es pot acollir a la protecció de l'Estat del que pertany
- Busca protecció en un altre Estat.
- La persona té temors fundats de persecució per motius de raça, nacionalitat, religió, pertinença a un determinat grup social o per opinions polítiques.

Tot i la definició de les característiques anteriors pel que fa a què es considera una persona refugiada, la figura de l'emigrant forçat, el qual es va iniciar l'any 1914, demostra que ens trobem amb una necessitat de resposta distinta segons les característiques que pot presentar una persona que fuig del seu país “[...] *la noción de emigrante forzoso encaja cada vez más con historias multiformes*” (Brachet, 2010). Aquesta resposta per part dels Estats, cada vegada és més negativa, denegant a les persones sol·licitants la protecció que requereixen.

2.3.2 Marc legal amb el que treballem en el projecte:

Sovint, quan hem de redactar el marc jurídic de qualsevol projecte o assaig, acostumem a recollir totes aquelles lleis i declaracions que ens emparen davant del col·lectiu o la problemàtica amb la que volem treballar; de fet en aquest apartat podria començar a anomenar un sense fi d'aquests marcs legals que s'han fet al llarg de la història per intentar donar resposta a un seguit de problemes que es van donar i es segueixen donant en la nostra societat; tot i així, després de l'experiència viscuda a Atenes, crec necessari poder-me estalviar el llarg volum d'aquestes lleis que acostumen a passar per desapercebudes en el lloc concret en el que ens situem, per tal de poder abordar i treballar amb les que directament si s'estan acomplint, o si estan regint i determinant les vides de les persones amb les quals enfocarem el projecte.

2.3.2.1. Declaració Universal dels Drets Humans 1948.

“ La Declaración Universal de Derechos Humanos enuncia una concepción común a todos los pueblos de los derechos iguales e inalienables de todos los miembros de la familia humana y la declara obligatoria para la comunidad internacional” (Camps Mirabel, 2005).

Aquesta declaració consta d'un preàmbul en el que explica la causa de la seva realització, i consta de 30 articles que procuren recollir i establir què són i com han de ser els Drets Humans. D'aquesta, podem extreure'n que els Drets Humans són aquelles llibertats i facultats bàsiques que té una persona per la seva condició humana, per tal de garantir una vida digna; i aquests Drets es tenen independentment de la situació legal o jurídica del país on vivim.

Tot i així, hem de ser conscients que no s'estan acomplint; que sovint només són paraules ben enllaçades en unes frases que no es sostenen en la realitat, degut a que els sistemes i els Estats es neguen a complir-les amb les seves lleis controvertides, que acostumen a negar els Drets Humans de les persones, ja no només les refugiades, sinó totes les que conformem la societat.

D'aquesta manera, assumim la irresponsabilitat per part dels Estats, i assumim els Drets Humans com a protocol indispensable en la nostra missió de crear un projecte d'acció social comunitari; establint aquests articles com a lleis en el nostre camp, i assumint també la no resposta d'aquests Estats, reivindicant els Drets de totes.

2.3.2.2. Convenció de Ginebra 1951

La seva entrada en vigor es va donar l'any 1954, defineix què es considera una persona refugiada i n'estableix els seus drets fonamentals. Estableix la necessitat de cooperació internacional i estableix les obligacions dels estats acollidors. Dictamina el principi de *non-refoulement*, es a dir, que els Estats no poden retornar o expulsar a la persona refugiada a un altre Estat on pugui ser perseguit (Camps Mirabel, 2005).

Així, seguint l'Estatut de la Convenció de Ginebra del 1951, una persona es considera com a refugiada quan compleix els següents ítems (ACNUR);

- Es troba fora del seu país.
- El subjecte no es pot acollir a la protecció de l'Estat del que pertany.
- Busca protecció en un altre Estat.
- La persona té temors fundats de persecució per motius de raça, nacionalitat, religió, pertinença a un determinat grup social o per opinions polítiques.

Cal destacar que aquesta es va realitzar en un moment històric totalment diferent al que vivim actualment amb la crisi dels refugiats, ja que aquesta és un dels instruments que es va adoptar en el marc de les Nacions Unides per tal de pal·liar les conseqüències de les dos guerres mundials; això significa que, per tant, no estaran recollides les necessitats i demandes de totes les persones refugiades que actualment fugen dels seus països, i que, això comporta un no total reconeixement per part dels Estats.

La part positiva d'aquesta Convenció, és la definició de persona refugiada i el principi de no devolució que en ella s'estableix, fet que hauria de facilitar les vides de les persones refugiades que arriben a Grècia, ja que aquesta prohibeix que el país les deporti de nou al seu país d'origen. La controvèrsia però, està en el vergonyós pacte amb Turquia, exposat en l'apartat 2.3.2.7. El tractat de Dublín.

2.3.2.3. Protocol sobre l'Estatut del Refugiat l'any 1967

El Protocol sobre l'estatut del Refugiat de Nova York aprovat el 1967 és una ampliació de l'Estatut del Refugiat de Ginebra ja que es va considerar que hi havia noves situacions de refugiats diferents a les provocades per la Segona Guerra Mundial. Trenca amb els límits temporals i geogràfics que s'establien en la Convenció de l'any 1951 (Camps Mirabel, 2005).

2.3.2.4. Convenció de Dublín l'any 1990

Aquesta explica la necessitat d'un control més exhaustiu per part de la CE, evitant abusos de sol·licituds i establint un determinat Estat com a responsable d'examinar la sol·licitud d'asil, proporcionant seguretat jurídica al sol·licitant (Cidob,n.d.). D'aquesta manera, s'acorda realitzar un examen per part de l'Estat en el que es rebi per tal de proporcionar l'asil seguretat a la persona sol·licitant(EUR-Lex).

2.3.2.5. Reglament de Dublín

Reglament (UE) nº 604/2013 del Parlament Europeu i del Consell de 26 de juny del 2013 pel que s'estableixen els criteris i mecanismes de determinació de l'estat membre responsable de l'examen d'una sol·licitud de protecció internacional presentada en un dels estats membres per un nacional d'un tercer país. Comporta un exhaustiu anàlisi a través del qual les persones refugiades que arribaven a Grècia (primer país de la Unió Europea per a les persones refugiades que provenen dels països d'Orient) tenien l'oportunitat de ser re ubicats en un altre Estat membre que no fos Grècia.

2.3.2.6. Reglament EURODAC

Reglament (UE) nº 603/2013 del Parlament europeu i del Consell, del 26 de juny de 2013, relatiu a la creació del sistema «Eurodac», per a la comparació de les empremtes dactilars(EUR-Lex).

Aquest reglament va suposar el control exhaustiu de les persones refugiades que arribaven al primer país, com he comentat abans, Grècia; i aquest fet suposava que estaven registrades i controlades i que per tant, qualsevol dels seus moviments entre els Estats de la Unió Europea quedarien enregistrats i per tant, la seva llibertat també, ja que depenen des d'un principi de les citacions que Grècia els hi doni, i sense resolució no poden sortir d'aquesta.

2.3.2.7.El tractat de Dublín

Avui fa just 2 anys d'aquell 20 de març del 2016, quan la Unió Europea va signar amb Turquia l'anomenat acord de la vergonya per "resoldre" a la seva manera i segons els seus interessos el problema que li suposava els refugiats que tractaven d'arribar desesperadament fins a les costes gregues a través de Turquia.

L'acord UE-Turquia sobre la devolució de refugiats que hagin ingressat a Grècia des

de Turquia és un Tractat Internacional contrari a la Convenció de Ginebra, a la Directiva del Procediment per a la concessió o retirada de la protecció internacional. Així mateix, contrari al Tractat de Funcionament de la Unió Europea per als “Acords Internacionals”, vulnerant també el Conveni Europeu de Drets Humans, que prohibeix les expulsions col·lectives. La causa fonamental de la violació de la llei internacional per l'Acord és que Turquia no és un “país segur” per als refugiats provinents de Síria i altres països en conflicte.

La solució ideada per Europa contemplava el fre del flux de refugiats des de Turquia, perquè no arribessin a les costes gregues, però no contemplava la creació de vies segures per a aquestes persones. Turquia es convertia així, en el nou guardià de les fronteres europees a canvi de 6.000 milions d'euros en la “ajuda per a l'acolliment”.

Una vegada signat el pacte de la vergonya, les illes gregues es converteixen en una presó a cel obert, en relació a les polítiques de contenció, deixant atrapats a milers de persones refugiades i sol·licitants d'asil. Els qui han aconseguit arribar a les illes des de llavors queden atrapats en elles, en camps massificats i amb condicions de vida deplorables, no els hi porta cap al continent, a més de l'elevada possibilitat de deportacions, considerant Turquia com un oasi segur.

Els qui van arribar el mateix dia del 20 de març del 2016 i posteriorment “no eren susceptibles de ser re situats, és a dir, no van poder entrar dins de les quotes de reubicació des de Grècia cap a altres Estats membre, per la qual cosa es van veure obligats a demanar asil a Grècia.

2.3.3. Visibilització dels Drets Humans

Parlem doncs d'una vulneració de Drets Humans? Parlem d'un incompliment de deures per part dels Estats? És cert que existeix una protecció jurídica a nivell internacional, en la Convenció de Ginebra sobre l'Estatut dels Refugiats de 1951, però més de 50 anys més tard d'aquesta protecció internacional la qual engloba el dret d'asil, el refugi i la protecció subsidiària, l'afluència de persones desplaçades no ha fet més que augmentar, incrementant també, la denegació d'asil per part dels Estats receptors.

Cal considerar que aquesta negativa de refugi pot tenir conseqüències mortals per les persones demandants i cal recordar als Estats receptors que un dels principis fonamentals del Dret Internacional és no expulsar o retornar a la personal sol·licitant de refugi a situacions en les que la seva vida corri perill.

Aquest incompliment d'acollida per part dels Estats busca aliats, els ciutadans. De quina manera? Excloent a les persones refugiades, de tal forma que la vulneració de Drets Humans quedi desdibuixada per part dels ciutadans. Les causes de l'exclusió poden ser distintes i els interessos dels Estats, en aquest cas concret, fugen de l'estudi d'aquest treball. Tanmateix és important fer-ne un apunt, per considerar-lo punt important per poder treballar la inclusió.

En l'era de la modernitat líquida, on cap dels Estats sap on encabir a les persones que demanen refugi, la resposta rau en la criminalització d'aquestes persones, entrant en l'idearia de la por cap aquestes a través de diferents mitjans (mass-media, polítiques neoliberals...). D'aquesta manera, les persones que demanen refugi tenen una negativa política i social, a través de la seva criminalització gratuïta i falsa. “ *Los refugiados son personas que han sufrido abusos de sus derechos en sus países de origen, pero tras marcharse de ellos pueden sufrir los mismos abusos en los países de acogida e incluso ser detenidos y devueltos por la fuerza a lugares donde peligran su vida y libertad*”(Camps Mirabel, 2005).

Cal apuntar però que en una societat on augmenta la vulnerabilitat, tots i cada un de nosaltres som objecte de la violència estructural i l'Estat, en defensa de la seguretat dels ciutadans, es prové de la violència per defensar els seus interessos polítics establerts per un ordre social globalitzat. Un ús de la violència que es pot considerar cultural i natural de l'ésser humà, però que conduït per les forces polítiques i basades

en les pròpies ideologies justifiquen i defensen les pròpies accions excloent i segregant als subjectes perillosos per a la societat.

La paraula clau avui és la por, on la importància de les fronteres es fa palesa i les institucions especialitzades exclouen i segreguen a les persones a través de l'homogeneïtzació d'aquestes, fent una promoció de protecció dels ciutadans dels perills de l'individu exclòs. No es tracta doncs dels drets socials ja que no existeix una funció de protecció social sinó una ***desprotecció del benestar i un creixement de culpabilització del diferent.***

Per tant doncs, tenint en compte que existeix una normativa respecte els drets a les persones refugiades, i veient que aquests poden ser vulnerats deliberadament per part dels Estats, es fa primordial la voluntat política al respecte i per tal que aquesta es compleixi, som els ciutadans i ciutadanes els que hem de fer prevaldre aquests drets.

2.3.5. Situació i procediments jurídics i legals a seguir a Grècia si ets una persona refugiada:

El primer pas a realitzar per les persones refugiades que arriben a Grècia, es desenvolupa a les principals illes, ja que és allà on arriben: Chios, Lesbos, Samos (les més grans i amb les que més persones refugiades arriben).

Un cop arriben allà hi han dos possibilitats: que les persones refugiades arribin a les illes directament escoltades per la policia que les ha trobat enmig de la mar, o bé arriben sols a les platges i un cop allà voluntàries de diferents organitzacions no governamentals els recullen i traslladen a cases privades de persones refugiades, o als camps per a persones refugiades on treballa la seva organització, per seguidament realitzar el procés o itinerari pertinent amb la persona refugiada.

- En el cas d'arribar sota escolta policial, aquesta, un cop arribats a la illa, directament traslladen a les persones refugiades als camps de refugiats governamentals i protegits per policia i exercit, on des d'allà, es procedirà a realitzar el procés de control i seguiment de les persones refugiades, a través de la creació dels seus papers d'asil a Grècia, marcant l'empremta dactilar (EUR-Lex) que estarà registrada a la base de dades de tota la Unió Europea, i , que per tant, provoca que la persona refugiada ja no pugui i no tingui la possibilitat de refugiar-se a un altre país Europeu.

En cada illa hi han diferents tipus de camps de refugiats, ja sigui per adults, per menors o per famílies. El tipus de camps de persones refugiades cada cop està més mil·litaritzat, això comporta que la llibertat en la vida en aquests camps sigui nul·la i que les persones que hi viuen depenguin exclusivament del govern.

La durada en els camps de refugiats a les illes dependrà de la demanda de les persones refugiades, de la situació dels camps (aforament ple, mig...), de la situació a Atenes i Thessaloniki (les dos ciutats més grans de Grècia, i també dependrà de l'avispesa de les persones refugiades, ja que, si arribessin sense control i escolta policial, tindrien la possibilitat d'accedir a les màfies que controlen el tràfic des de les illes a Atenes i per tant, poder entrar al país de forma desapercebuda i sense condició d'asil, fet que facilitaria el poder sortir posteriorment de manera il·legal de Grècia (aquest fet és el que moltes desitgen, ja que vénen amb el testimoni i consell de patriotes seus que els hi han aconsellat no deixar empremta a Grècia i sortir ràpidament del país per poder arribar a Europa).

Un cop han pogut sortir de les illes i arribar a Atenes, se'ls distribueix arreu del país en Camps de refugiats, tot i que, no totes tenen aquesta sort i són moltes les persones refugiades que un cop arribades a Atenes s'han d'espavilar per trobar un lloc on dormir, i aquí, és on prenen protagonisme els Squats, on tampoc és fàcil poder entrar-hi directament, les famílies sempre tenen preferència tot i que actualment es troben tots amb llargues llistes d'espera.

Una vegada estan en territori grec, han de procedir al reconeixement de la seva situació i a l'exerciment dels seus drets en carència de persones refugiades. Per tal de tramitar els seus papers, les persones refugiades s'han de dirigir a un edifici del govern grec anomenat Katahaki, en el qual poden accedir a realitzar la White Card, que és la targeta que permet sol·licitar una cita per Skype amb l'oficina d'asil; és per tant el primer pas del llarg procés que hauran de fer les persones refugiades a Grècia, i la mateixa que les permet ser identificades pel cos policial.

Un cop engegat el procés legal a Grècia amb la White Card, les persones refugiades resten a l'espera per poder adquirir el identificació, seguidament han de demanar l'AMKA, una targeta que els permet tenir un número en la seguretat social grega per tal de que puguin accedir a l'assistència sanitària del país, tot i que, el govern grec, procura que les persones refugiades no se la treguin ja que aquest, té contractada una organització anomenada Praksis, aquesta és cataloga de ser social i no governamental, però l'engranatge de darrere mostra a primera vista que el que pretén es rebre subvencions econòmiques per part del govern grec i també de la Unió Europea, amb la fi de que les persones refugiades o accedeixen al sistema sanitari grec i així no el col·lapsin; com he comentat abans, Grècia es troba en una situació de crisi extrema, la qual produeix que els serveis mínims per la població grega ja no estiguin garantits i coberts de la manera correcta, i és per això que no interessa desgastar-la més.

Tot i així, hi han diferents situacions que fan que aquests processos siguin diferents, com per exemple el fet de tenir una discapacitat greu per part d'una persona refugiada, llavors el govern grec s'encarrega i procura per a que aquests casos més vulnerables que la resta, gaudeixin d'unes condicions diferents, com per exemple pagant manutenció i estància en hostals i seguidament allotjant-los en pisos de protecció oficial i facilitant i apropant el procés legal aquestes per tal de que els hi sigui més lleuger, en la mesura del que sigui possible.

En el cas de que la persona refugiada hagi d'accedir a la reubicació familiar, seguirà el mateix procediment que els altres des de Katahaki (edifici governamental).

Anteriorment, abans del tractat de Dublín (EUR-Lex), les persones refugiades tenien el dret de demanar la re localització, això suposava que les persones refugiades accedien a una sèrie de procediments que els permetia dins la mesura establerta, poder demanar la condició d'asil en un altre país de la Unió Europea. Aquesta, podia tardar anys, ja que fins el moment, es troben moltes persones refugiades a Atenes esperant a que el govern els hi doni per fi la notícia de que poden i estan acceptades en el país que haguessin sol·licitat (les persones refugiades no poden escollir un país i en el que vulguin aniran, aquestes, han d'explicar la seva situació en diverses entrevistes on diferents professionals del govern comprovaran tota la informació proporcionada, seguidament se'ls hi facilitarà el poder escollir 10 països de la Unió Europea en els que anar, s'estudiaran les possibilitats i es demanarà als països escollits si es factible la opció, un cop el país accepta la persona refugiada resta a l'espera de que per una part Unió Europea, i per l'altra el govern grec, facilitin aquest moment de poder començar el camí en un altre país).

3. Diagnòstic

3.1. Detecció de les necessitats

El barri d' Εξάρχεια és un barri on ha patit moltes desigualtats al llarg del temps, i també, que ha quedat exclòs en la ciutat d'Atenes degut al moviment anarquista. Si a aquest fet, li sumem l'arribada de centenars i milers de persones refugiades, que al veure que no tenien cabuda als camps de refugiats van ser acollits en diferents *squats*, podrem valorar les diferents necessitats que sorgeixen.

Les persones refugiades i emigrants al barri d' Εξάρχεια es troben en una Europa que no acaben d'entendre, i que els hi tanca les portes al seu futur tancant-los de manera "temporal" (podríem dir casi permanent) un camí millor. Aquestes persones, arriben amb molt dolor i patiment degut a la llarga travessia, també amb un dol interior al haver d'abandonar el seu país, les seves famílies i la seva gent, sense incloure aquí el seguit de persones que hauran perdut durant la guerra. També, denoten molta por degut al tracte amb màfies establert per tal de poder sortir dels seus països i arribar a Europa, i aquest fet comporta certa negació davant l'ajuda oferta per persones voluntàries o entitats i organitzacions socials.

(Veure reflexions d'Alaa a Annex.)

S'experimenta una recerca de l' identitat i alhora una crisi de l' identitat, que reviurà els conflictes de cada una de les etapes viscudes abans d'arribar a Atenes. Les necessitats principals de les persones refugiades en aquesta etapa són referents a:

1. **Alimentació variada i saludable:** Organitzacions públiques i privades pretenen cobrir aquesta necessitat tan bàsica, però sovint, la falta de recursos fa que les condicions d'aquestes no siguin les encertades, que es repeteixin segons quins aliments i per tan es basi en alimentar una panxa sense tenir en compte quins nutrients són necessaris menjar a diari no només per a sobreviure, sinó que per poder viure de forma sana. Un altre punt a destacar és que tot i que el menjar arribi a ser del tot variat i amb unes condicions acceptables, el lloc en el qual es realitza no és el més higiènic, fet que pot convidar a una no acceptació del teu cos al ingerir aliments que han estat bruts o mal manipulats, i punt número dos i potser el més important quan els escoltes, veus i sents a ells/es com a persones, és que el fet de que et donin el menjar tan racionalitzat, sense varietat, i amb un espai més que nefast per menjar-lo i cuinar-lo, fa que perdis la capacitat

i visió de sentir que ets persona, que tens sentiments, drets i deures que han de ser complits.

2. **Vivenda digna:** la vivenda és un problema per part de totes les persones que es troben emmarcades en el projecte; tot i que molts estan amb suport de diferents organitzacions, són moltes les persones que no han accedit a la White Card, i que per tant no poden demanar asil o no volen demanar-lo a Grècia.
3. **Suport logístic, jurídic, governamental, comunitari i social:** La vida a Grècia, concretament a Atenes i dins d'aquesta ciutat centrant-nos al barri d' Εξάρχεια, la manca de suport en totes les accions diàries és molt gran. Cal per tant, treballar en quan t a la unió d'aquests 4 agents per tal de poder abordar les necessitats en quan a espai, en quan a gestions jurídiques (asil, reubicació familiar...), comunitari ja que dins del barri existeixen diferents i diverses comunitats com són els voluntaris, els anarquistes, la població no anarquista grega, les persones refugiades (dins d'elles es divideixen també segons la procedència: Síria, Kurdistan, Irak, Iran, Egipte..., segons la seva religió: musulmana, cristiana... i segons els squats en els que visquin).
4. **Tractament de la salut:** La gran majoria no disposen de papers i per tant no poden accedir a una sanitat gratuïta i de qualitat, tot i així, els squats compten amb petites infermeries que tot i no ser legalitzades compten amb grans professionals voluntaris i amb medicació. tot i així, necessitarien poder accedir a la sanitat pública i de qualitat ja que des d'una sala d'un *squat* es pot pal·liar certs trastorns, dolors o malalties; però no se la pot tractar de manera global. En el cas que les persones refugiades tinguessin la White Card, documentació que se'ls hi expedeix un cop han sol·licitat l'asil a Grècia, amb aquesta, poden accedir al sistema de sanitat que el govern grec ha ideat per a les persones refugiades, a través de l'organització Praksis; aquesta, està pagada pel govern grec per tal de reduir el nombre de despeses que han generat i generen les persones refugiades al govern grec accedint i segons ells, aprofitant-se el sistema Grec. Aquesta organització, actua de manera puntual i en casos de necessitat extrema i/o urgent, no contempla totes les necessitats sanitàries i saludables de les persones, sinó que arriba quan la malaltia o trastorn ja no es pot contenir.
5. **Accés a l'educació o a recursos educatius:** Amb papers i condició d'asil, les persones refugiades poden entrar dins de projectes estatals per tal

d'entrar a cursos de formació lingüística, aquests es donen de manera setmanal i puntual, no amb una assistència diària ni amb horaris fixos; sense papers, ens trobem al marge i per tant assolint també una formació lingüística a través de professor/es voluntaris i amb un material escàs, ja que depèn totalment de la voluntat de les persones que el donen gratuïtament. L'accés a una regularització dels estudis de les persones refugiades per tal de que puguin accedir al sistema educatiu grec és nul, i, per tant, l'alternativa és seguir anant a organitzacions socials per tal d'accedir l' idioma i a la mateixa vegada treballar amb advocats per tal e millorar la situació que viuen. Tot i així, la gran majoria e persones refugiades que es troben vivint al barri d' Εξάρχεια, o bé tenen la reubicació familiar i estan esperant a que finalment els avisin per poder viatjar al país europeu que els pertoca; i , en conseqüència, no accedeixen a cap tipus e formació ja que romanen a l'espera de saber a quin país aniran i per tant, quina llengua hauran d'aprendre; o bé, es troben a Grècia sense condició d'asil amb la necessitat de sortir-ne de manera il·legal i així arribar a un país europeu més pròsper.

6. **Seguretat en la ciutat, el barri i l'*squat*.** Contextualitzat anteriorment; però remarcat amb molta importància ja que és una necessitat bàsica. El país es troba en una crisi profunda, amb un alt creixement de persones solidaritzats amb el grup neonazi "Amanecer Dorado", grup que es caracteritza per la seva extrema radicalització i discriminació envers a les persones refugiades, immigrants, homosexuals i dones. Aquest grup, està format també per moltes persones que formen part activa del cos de policia i polític del país, i campen per Atenes com als amos i senyors, tot i que no poden entrar al barri d' Εξάρχεια ja que aquest està sota el control dels Anarquistes. Entre ambdós grups sorgeix una rivalitat extrema que comporta que temporalment es confrontin i per tant, persones que no hi són involucrades puguin acabar patint les conseqüències. Seguidament, un altre punt d'inseguretat en la ciutat i en el barri és el conjunt de màfies organitzades que controlen la droga en la ciutat i que, degut al gran volum de persones refugiades ha aprofitat la situació d'aquestes per tal de proporcionar-los-hi una feina remunerada que comporta que les persones refugiades hagin de delinquir i sotmetre's en problemes. A conseqüència de les grans màfies de la droga, moltes persones refugiades es veuen en la necessitat d'abastir-ne de substàncies per tal e poder oblidar o pal·liar el dolor que tenen i el dol que els produeix estar a Grècia sense una qualitat

de vida, l'alt consum de drogues produeix baralles, irritabilitat, abusos i agressions. Un altre punt de conflictes es genera envers als squats; com he anomenat anteriorment van començar sent una proposta per part de la societat anarquista cap a les persones refugiades, però, seguidament, va evolucionar i va passar a ser el negoci de certes persones que van arribar a Atenes en condició de no refugiades, però que són dels països àrabs i amb una quantitat important econòmica; Per últim i no menys important, hem de remarcar que en el barri d' Εξάρχεια i viu una multitud de persones diverses; diferent procedència, diferents religions, diferents lluites, diferents mentalitats i diferents formes de valorar i viure la vida; sovint, les diferències entre aquestes persones porten cap a baralles i disputes que desgasten la convivència.

7. **Reconeixement de les persones refugiades com a persones:** Recordo el segon dia a Εξάρχεια, mentre uns nois d'Irak i Síria em cantaven la cançó de Rag'n'Bone Man - Human; tan sols demanaven ser reconegut de la mateixa manera que la resta de ciutadans europeus ho som arreu del món; la gran crisi dels refugiats ha quedat estancada, ha passat de moda; la falta de visibilització del problema crea molts prejudicis, moltes injustícies i sobretot, una pèrdua del reconeixement de les persones refugiades com a persones.
8. **Desenvolupament d'activitats d'oci i temps lliure per tal d'ocupar , aprofitar i beneficiar-se del temps que resten esperant respostes:** La desídia omple els dies i nits de les persones refugiades que es troben al barri d' Εξάρχεια. Els governs no actuen, els professionals que haurien d'estar en l'abordatge de la problemàtica no responen de manera efectiva, i les voluntàries vénen i se'n van, però elles es queden. La falta de medis, projectes a llarg termini i sobretot, la falta de voler implicar a les persones refugiades en projectes creats, pensats i dinamitzats per elles, produeix que tinguin uns dies i nits molts llargs, sense poder fer res que els motivi o apassioni, o simplement, que els recordi que segueixen sent persones i que han de, tot i les poques ganes i esperança, tornar a omplir els seus dies de vida.
9. **Atenció psicològica:** les persones refugiades han viscut i recorregut un llarg viatge fins arribar a Grècia; un viatge en el qual han pogut conèixer la pitjor part de l'ésser humà, la mort, la guerra, el patiment. tots aquests fets incideixen en la persona i per tant, la condicionen a l'hora de poder realitzar

ja no tan sols les activitats de la vida diària al país, sinó també a l'hora de poder arribar a un apoderament i una decisió dels seus propis actes.

Per tant, poder detectar les necessitats ens serveix per a millorar les àrees que estan poc treballades. La finalitat és disminuir i prevenir una determinada problemàtica social. Ens serveix per analitzar com és la realitat i quins canvis són necessaris per a millorar.

Reprenent el marc teòric basat en la Pedagogia Social Comunitària, tal i com denota Morata (Morata, 2014) el fet de considerar **la qualitat de vida com a una funció conjunta entre l'entorn material i l'entorn psicosocial de les persones**, podem diferenciar les necessitats segons les dimensions de les persones: una, de **caràcter objectiu** que inclou els béns materials i els serveis bàsics als que qualsevol persona pot accedir; la segona és de **tipus subjectiu** i fa referència a les valoracions que una mateixa persona realitza sobre la seva pròpia vida i el seu context, i pretén abordar un benestar subjectiu.

Les necessitats observables segons la Pedagogia Social Comunitària serien les següents (Morata, 2014):

- Exclusió social.
- Apatia cultural.
- Manca de mobilització ciutadana.
- Falta autonomia de les persones.
- Conflictes.
- Baixa qualitat de vida.
- Aïllament social.

Totes aquestes serien de caràcter subjectiu, i per tant, afectarien al benestar subjectiu de les persones refugiades propiciant una fractura i un aïllament social molt notable.

Aquests conceptes es desenvolupen al marc teòric del projecte a través de la definició de la Pedagogia Social Comunitària, i a través d'aquesta procuraré denotar les necessitats a prioritzar, detallant-ho més endavant en l'establiment justificat de prioritats.

3.1.1. Les necessitats segons la Piràmide de Maslow:

Seguint la Teoria de Maslow (Maslow, 2013) es contemplen aquestes necessitats:

Necessitats fisiològiques:

Són les necessitats imprescindibles per a poder sobreviure i que són bàsiques per l'equilibri fisiològic: menjar, beure, dormir, netejar-se, el sexe entraria dins d'aquest primer nivell, exigint per l'instint de supervivència de l'espècie. L'objectiu és assolir l'homeòstasi o equilibri del cos. Són d'origen biològic. En aquest criteri, les persones refugiades mostren una necessitat més que expressada en quant a les necessitats fisiològiques, ja que no tenen cobertes ni assegurades l'alimentació i el beure, denoten un trastorn del son provocat pels traumes i també per la manca d'una vivenda digna, fet que enllaça la necessitat de netejar-se, que sovint es veu complida amb dutxes d'aigua freda en *squats* o camps (Maslow, 2013).

Necessitat de seguretat i protecció:

És la necessitat que tenim de tenir una bona valoració personal, tenint una relació satisfactòria amb els altres, i que reconguin la meua competència. No córrer cap perill, tenir una feina, estar a gust amb el teu entorn. Sense les primeres no sorgeix la necessitat de les segones. Com he comentat anteriorment, són moltes i molts els que comparteixen espais al barri, i que per tant, es troben amb una manca de protecció total davant dels seus propis iguals, davant del munt de grups feixistes a la zona, davant de les màfies que els controlen, i també sobretot, davant de les institucions governamentals (Maslow, 2013).

Necessitat d'autorealització i social:

Necessitat que tenim de prendre les decisions de la vida per nosaltres mateixos, sentint que estem desenvolupant propis potencials i habilitats, sentin-nos originals i creatius. Bones relacions socials, participació dins la societat, inclusió del grup i acceptació social.

Aquesta necessitat és ben present en tot el barri, ja que les persones refugiades es troben privades del seu dret de decisió en quant al seu futur; primer, davant de les institucions governamentals, i segon, davant de les organitzacions socials i *squats* ja que han de seguir una sèrie de criteris i per tant, preferiran callar i

poder tenir un lloc on dormir, abans que poder aixecar la veu i donar la seva opinió i decisió en quant a les accions preses cap a elles(Maslow, 2013).

Necessitats de reconeixement:

L'auto coneixement, el respecte cap als demés, la persona es sent satisfeta i auto realitzada dins la societat. Segons Maslow (Maslow, 2013) hi ha dos tipus d'auto reconeixement, el propi, que és la fama, la reputació, la dignitat, la gloria, i el que tenen els demés de nosaltres, l'autoconfiança, la competència, la independència i la llibertat.

Degut al context en el que es troben, per a molts és més que impossible poder realitzar-se un auto coneixement i desenvolupar certs aspectes en elles i ells tals com la llibertat, que no la poden concebre ja que no entenen com poden ser lliures en un sistema que els oprimeix.

Autorealització o auto actualització:

El desenvolupament de les necessitats internes, el desenvolupament espiritual i moral, la recerca d'una missió a la vida..

És la necessitat psicològica més elevada de l'ésser humà, es troba en la jerarquia més elevada, i quan es satisfà hom troba una justificació o un sentit vàlid a la vida per mitjà del desenvolupament potencial d'una activitat. S'hi arriba quan tots els nivells anteriors ja s'han aconseguit i completat, si més no fins a cert punt(Maslow, 2013).

3.1.2. Necessitats normatives i percebudes

Necessitats normatives:

Són aquelles necessitats considerades de caire social ja que repercuteixen en les persones degut a que vénen imposades pel sistema. He estimat necessari el fet d'anomenar-les i delimitar-les en el present treball degut a la importància que té la societat i comunitat a l'hora de delimitar o determinar les necessitats dels altres.

- Falta de cohesió dels grups que conviuen al barri (refugiades, emigrants, anarquistes, gregues, voluntàries i organitzacions)
- Falta d'habilitats socials en referència a la construcció de relacions afectives.
- Falta de consciència de grup
- Falta de coneixement de les cultures, agrupació de les persones per guetos, és a dir, cada ètnia amb la seva ètnia.
- Prejudicis presents
- Conductes de control i abusives. (màfia, govern Grec i legislacions europees)
- Clara separació entre persones refugiades i no refugiades (ja siguin persones gregues que viuen al barri i persones voluntàries.)
- Escassos projectes que facilitin l'apoderament comunitari.
- Manca de treball en xarxa

Necessitats percebudes:

Les necessitats percebudes són aquelles que s'identifiquen com a mancances subjectives, per tant, cal definir-les i ser conscients de que van estretament lligades amb els conceptes exposats en el marc històric i jurídic (refugiat, immigrant, ISIS)

- ***Prejudicis presents:*** els prejudicis que estan ja estigmatitzats en la nostra societat sobre el racisme; a gran i petita escala.
- ***Falta de coneixement*** de les cultures degut a la manca de vincle entre elles, aquest fet denota la manca d'eines socials que hi han en la zona i que han d'assumir les persones refugiades.
- ***Poca cohesió de grup:*** quan les circumstàncies econòmiques, socials, familiars, educatives i de salut manquen, potencien l' individualisme entre les persones i que per tant, procurin pel seu benestar, ja que els hi és tan difícil garantir el seu propi benestar que no poden/volen procurar pel benestar d'ela comunitat.

- **Grups dividits per cultures:** el mateix que es dóna en la falta de coneixement d'altres cultures. Resulta necessari afavorir la diversitat cultural en la comunitat i aprofitar els avantatges que aquest els hi pot proporcionar.
- **Poca actuació governamental i social,** ja que els professionals que hi treballen es veuen sobrepassats en molts aspectes per a treballar tant amb les persones refugiades, com amb les voluntàries.
- **Violència** dins del barri, constant i diari, aquest fet comporta la normalització de la violència en les vides de les persones refugiades, i per tant, una acceptació normalitzada d'aquest fet que mai hauria de ser visible.
- **Manca de treball i ocupació** del temps lliure, aquest fet comporta que les persones es vegin estancades en una situació que els oprimeix i que per tant, els fan actuar de manera que no són elles i ells mateixos, viuen sota una gran pressió que no els deix actuar sanament.
- **Falta total de recursos,** tan econòmics, com de xarxes socials i familiars, com educatius i de salut.
- **Manca de temps d'intervenció** per part d'organismes socials a la comunitat, ja que estan molt desbordats degut al gran volum de demandes i necessitats que es presenten en el medi.

Tenint en compte la globalitat de totes les necessitats aquí expressades, en l'establiment de prioritats concretaré i accentuaré les necessitats amb les quals el projecte "Sota el mateix cel" es vol centrar.

3.2. Ubicació de la recerca

3.2.1. Grècia

Són temps convulsos per Grècia. Sumat a la greu crisi política, econòmica i social que el país hel·lènic sofreix fa anys, des de març del 2015 hi han quedat atrapades unes 62.0001 persones que fugen de zones en conflicte. Davant d'aquesta situació els governs europeus, enlloc de proporcionar vies legals i segures d'arribada per a totes aquestes persones, s'han centrat cada vegada més en la securització de les fronteres i en intentar aturar el flux d'immigrants.

Al març de 2016, es va firmar el famós pacte entre la UE i Turquia (anomenat el pacte de la vergonya). Aquest acord, entre altres mesures, permet retornar a totes aquelles persones que arribin de manera irregular a les illes gregues cap a Turquia; Incloent no només a les emigrants, sinó també a les persones necessitades de protecció internacional, al·legant la premissa falsa que Turquia es un país segur per als refugiats i sol·licitants d'asil (International, 2017).

El govern grec i l'agència de ONU per als refugiats (UNHCR) van decidir «distribuir» a totes aquelles persones nouvingudes en diferents camps militars repartits per tot el país, en uns 50 camps aproximadament en un inici, algun d'ells amb més de 2.000 persones. La majoria d'aquests camps tenen quelcom en comú: es troben allunyats de les ciutats i dels centres urbans, es troben custodiats per l'exèrcit o la policia i tan sols grans ONG's poden accedir a alguns d'ells. Els camps es troben ubicats en grans esplanades o dins de naus industrials. Alberguen fileres de tendes numerades, d'aproximadament 8m2 cada una, on hi viuen fins a 8 persones per tenda. El menjar, proporcionat per l'exèrcit, es dolent i escàs. La falta d'higiene, el limitat nombre de banys portàtils i dutxes, una privacitat molt limitada o la presència de rates, serps i escarabats son algunes de les situacions que dia rere dia han de suportar ancians, dones embarassades, famílies senceres i menors no acompanyats que habiten aquests campaments.

Un dels aspectes més preocupants és la seguretat dins dels camps. Les baralles constants i l'absència de seguretat policial posen en especial vulnerabilitat a dones i nenes, que corren el risc de ser víctimes d'agressions sexuals.

Tampoc hem d'oblidar, que totes aquestes persones fugen de zones en guerra, la seua fragilitat psicològica es palpable. Moltes sofreixen ansietat i depressió, altres s'han intentat suïcidar. Problemes que tan sols empitjoren sota aquestes condicions de vida.

A dia d'avui l'arribada de persones a les illes gregues es un degoteig constant, i les morts al Mediterrani des del 2015 ja son més de 6.5003. Els processos de demanda d'asil des de Grècia son extremadament lents i burocràtics. Moltes persones porten més d'un any esperant, amb la vida aturada; situació de la que n'estan treien profit diverses xarxes de tràfic de persones.

Davant d'aquesta crisi humanitària, que afecta a moltes persones de molts països i la creixent influència de les institucions globals en el governament del planeta, la societat civil i els moviments socials d'arreu han reaccionat, creant noves formes d'organització i espais que superen els límits estatals i que exerceixen importants rols. L'avenç de les tecnologies de la comunicació ha reduït significativament el cost de l'organització transnacional, possibilitant la creació d'una xarxa on *activistes de diferents llocs, treballant i lluitant juntes han desenvolupat noves estratègies per a l'acció col·lectiva i la resolució de conflictes*. Aquest desenvolupament de noves formes organitzatives reflecteix una voluntat d'acció política menys centrada en l'hegemonia dels estats, amb una **ciutadania crítica, participativa i implicada**.

A la capital grega en trobem un bon exemple. Diversos col·lectius, formats tant per activistes locals, com per voluntàries internacionals i refugiades, s'han organitzat de manera horitzontal i autònoma per proporcionar allotjament digne en immobles okupats a més d'un miler i mig de persones en el cèntric barri d' Εξάρχεια. En aquest peculiar barri, s'ha construït una xarxa de solidaritat enorme, creant noves relacions socials i formes multiculturals de coexistència entre locals i immigrants.

Els diversos espais okupats *squats* es coordinen entre ells i no reben suport estatal. Es financen a través de donacions i d'ajudes econòmiques que entreguen entitats del tercer sector i persones individuals. A les diferents *squats* les mateixes refugiades s'autoorganitzen, normalment de manera assembleària, per coordinar el funcionament d'aquestes, amb el recolzament d'activistes que fan tasques de suport i acompanyament.

Εξάρχεια pot representar una realitat sòlida i una alternativa viable, inclús més enllà de Grècia, en la construcció d'estructures organitzatives d'ajuda mútua fora de les institucions. El exemple d'aquest barri, juntament amb altres moviments emergents arreu, moviments contra la desigualtat, moviments ecologistes, feministes i altres, poden ser la clau per crear un gran moviment popular de resistència anti capitalista en contra de les estructures hegemòniques. La societat civil grega i global ha reaccionat en front l'arribada massiva de refugiades des de la perspectiva crítica dels moviments socials i de les organitzacions horitzontals que han sorgit arran d'aquests.

Actualment, **hi ha l'emergència de noves formes d'organització i de lluita social. Es tracta de destacar la importància i l'efectivitat de l'organització horitzontal i ciutadana a l'hora d'actuar ràpidament enfront l'excessiva burocràcia dels governs i de les grans ONG's.** Com molts moviments autònoms i fora del control estatal, existeix una forta criminalització per part del govern grec cap als diferents col·lectius que han mostrat la seva solidaritat amb els refugiats fora dels canals institucionals. L'aparell estatal es serveix de mesures repressives i ofensives cap als moviments socials, com agressius desnonaments o mitjançant actuacions judicials.

A més a més de la pressió governamental, també son freqüents els atacs a les *squats* per part de grups extremistes ultradretans com *Golden Dawn* (Alba Daurada).

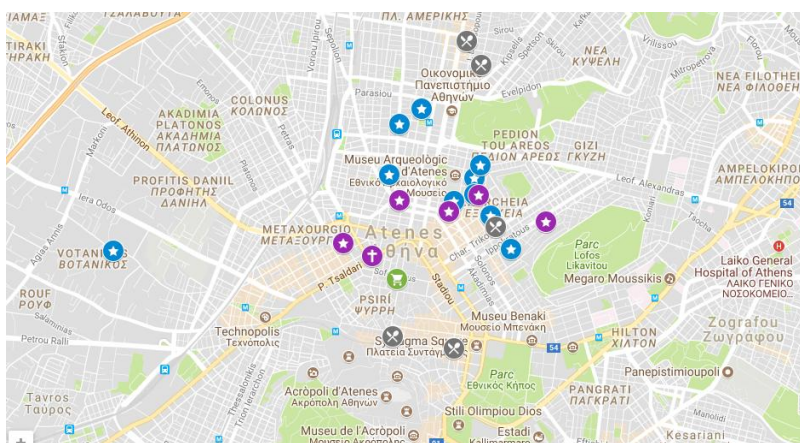
3.2.2. Squats

Es tracta d'edificis públics abandonats a Atenes arrel de la crisi i que en l'actualitat han estat ocupats i autogestionats per voluntàries i refugiades. Aquest espais solen ser escoles, hotels, oficines que ja no tenien utilitat i que ara serveixen per donar una "casa" a totes aquelles persones refugiades que ho necessitin.

Tal i com comenta Beatriz Romanos(Romanos, 2016) " La iniciativa de ocuparlos ha partido de movimientos civiles y activistas del espectro de la izquierda griega, apoyados en una importante red de voluntarios locales y extranjeros, principalmente españoles. [...] Los "squats" se mantienen en una especie de limbo legal. No son oficiales y no reciben asistencia del gobierno o de las grandes ONG's para su mantenimiento. El abastecimiento de alimentos, ropa, artículos de higiene, etc. depende de donaciones privadas y de la colaboración de organizaciones de voluntarios como SOS Refugiados (SOSRefugiados) o Refugio (Atenas, 2016), que realiza periódicas campañas de donación desde España".

És un espai on s'intenten **cobrir totes les necessitats bàsiques** de les persones que hi viuen. Però la feina que és realitza, no només es donar un llit, menjar i higiene personal. A través de les persones voluntàries i les mateixes refugiades **s'organitzen activitats de lleure, socials i culturals amb fins educatius**, per tal de mantenir-les ocupades dia rere dia, fins que puguin optar a l'asil a un altre país i tornar a començar les seves vides. També tenen la finalitat **d'informar i donar suport legal, mèdic i educatiu** a aquelles persones que es troben en situacions de desemparament i no saben quins recursos tenen al seu abast.

Facilito aquí un mapa dels *squats* actius actualment hi ha a la ciutat d'Atenes.

Font: Extret de
Google Maps
([https://www.google.com
/maps/d/viewer...](https://www.google.com/maps/d/viewer...))

3.3. Establiment justificat de les prioritats a partir de les necessitats detectades i pronòstic

Les prioritats bàsiques establertes en el projecte vénen derivades a través de la detecció de necessitats realitzada amb anterioritat.

Degut al gran nombre de necessitats no cobertes que presenten les persones refugiades, i gràcies a l'anàlisi del context, la situació i les institucions i organitzacions que treballen en el terreny, el projecte es vol centrar en treballar 4 necessitats que actualment es troben o no treballades, o no de la forma correcta centrada en la persona i pensar per a ella.

Després de detectar el conjunt de necessitats, he volgut prioritzar segons diferents criteris. Primer, he prioritzat per aquelles segons poden tenir més rendibilitat, és a dir, aquelles que després de ser solucionades poden donar solució a d'altres; també segons el temps que faci que existeix el problema al que volem donar resposta.

D'altra banda, també he volgut tenir en compte el nombre d'afectats (sense tenir una comptabilització exacta) i a repercussió negativa que té la necessitat detectada vers la població, i aquelles necessitats a les que podem donar resposta amb els recursos actuals. Considero que hi ha necessitats que es podrien abordar conjuntament, ja que estan estretament relacionades. Així doncs, les necessitats prioritzades són les següents:

1. Manca d'autonomia i apoderament.
2. Baixa autoestima.
3. Exclusió social.
4. Manca de mobilització ciutadana.
5. Aïllament social.
6. Manca de treball i ocupació.
7. Falta d'inserció social.
8. Reconeixement de les persones refugiades com a persones.
9. Desvincularització.
10. Manca d'un grup d'ajuda mútua.
11. Falta de suport i visibilització governamental i internacional.

Les base del model d'atenció són les següents:

Qualitat de vida i autonomia

- 1.1. Fomentar el desenvolupament integral de totes les persones.
- 1.2. Afavorir la presa de consciència crítica de totes les persones.
- 1.3. Desenvolupar els mecanismes d'autoavaluació, autoestima i autonomia.
- 1.4. Potenciar el reconeixement cultural, social i ideològic de les persones i de la comunitat per tal d'incidir en contra la desigualtat de tot tipus: social, cultural, racial, sexual, etc.
- 1.5. Promoure un conjunt d'activitats lúdiques i educatives que possibilitin a les persones i un espai de llibertat on cadascú pugui ser si mateix.

Cohesió social i apoderament comunitari

- 1.1. Intervenir sobre les causes i factors que generen riscos d'exclusió social
- 1.2. Construcció de xarxes de convivència
- 1.3. Cor responsabilitat
- 1.4. Promoure processos de conscienciació i canvi per a la construcció i enfortiment de la identitat individual i col·lectiva, potenciant capacitats de transformació personal i comunitari.

3.3.1. Pronòstic

Penso que si des del projecte podem abordar aquest seguit de necessitats, les persones refugiades que viuen al barri d' Εξάρχεια, i aquelles que conformen el barri, guanyaran qualitat de vida. Sabem que la majoria de necessitats definides es poden treballar mitjançant una promoció de la participació en vers un objectiu o projecte comú: la creació d'una xarxa comunitària solidària; així doncs, es pensa que si eduquem a les persones que conviuen en el barri perquè puguin prendre les seves pròpies decisions, perquè siguin conscients de les conseqüències que tenen els seus actes. Els hi donem eines i alternatives per a la creació d'una ciutadania compromesa i responsable, per tal de que puguin detectar les situacions d'exclusió i aïllament social i sàpiguen com afrontar-ho i acaben amb ella, i els hi proporcionem una visió i una pràctica integral i diferent per a que com a persones siguin capaces d'apoderar-se individual i col·lectivament en els processos d'autonomia, participació, responsabilització sensibilització social.

Com anteriorment hem dit, moltes necessitats van relacionades entre elles. Per exemple, si eduquem per a un apoderament individual i comunitari, l'aïllament social, l'apatia cultural, l'exclusió social i la baixa autoestima s'acabaria o, si més no, baixaria de manera nombrós el nombre de persones refugiades que pateixen aquestes situacions. Si eduquem i treballem per a la prevenció i detecció de l'exclusió social, les persones que conformen el barri i les persones refugiades sabran quines actituds són acceptables i quines no per tal de poder tirar endavant el projecte comunitari, i, d'aquesta manera, podran abordar de manera positiva la llarga llista de necessitats detectades, evitant així la deshumanització de les persones i procurant per restablir i reestructurar en base a les potencialitats de les persones.

Seguint els trets d'identitat i ideològics del projecte, es proposen els següents principis d'actuació i els valors que guiaran la línia de treball del projecte:

Principis:

- Obtenció dels nivells màxims de cohesió social i benestar individual
- Implicació i participació personal i associativa des del reconeixement de l'autonomia dels participants
- Dotar als individus d'autonomia i capacitat de gestionar els assumptes que els importen
- Capacitat de convivència des del reconeixement de les diferències

Valors de l'acció comunitària:

- Autonomia i responsabilitat
- Confiança i respecte
- Deliberació i transparència
- Conflicte i innovació
- Complexitat i articulació de xarxes
- Dinamisme i aprenentatge
- Proximitat i dinàmiques sostenibles
- Transmetre coneixements, maneres de fer, habilitats, etc.

4. Formulació del projecte

4.1. Nom del projecte

Sota el mateix cel.

4.2. Pla o programa al que pertany

El projecte Sota el mateix cel no pertany a cap pla o programa; és un projecte autònom, independent i comunitari sense cap tipus de suport governamental o d'ONG's.

4.3. Definició del projecte

El projecte està format per pla de treball que pretén abordar 3 grans objectius: la millora de la qualitat de vida, l'apoderament individual i comunitari i la cohesió social. Es dissenyarà una Unitat de Programació constituïda en 6 Unitats didàctiques.

Aquests tres objectius es pretenen abordar a través de la creació d'un espai o grup comunitari que treballi des de la cor responsabilitat, el compromís, la participació i la importància de les relacions socials en els moments de fragilitat.

4.4. Destinataris

A totes les persones refugiades que es troben vivint al barri d' Εξάρχει , concretarem a través del treball de carrer, analitzant quines persones podrien necessitar i aprofitar la creació d'aquest projecte per tal de començar a moure'ns.

Concretament, el projecte treballaria amb joves refugiats que han arribat sols al país, ja que aquests manquen de xarxa social estable i sòlida, i a l'hora, són els que denoten una alta resiliència i capacitat d'afrontació als problemes.

Seguidament, el projecte vol crear una xarxa social i comunitària, i per tant, els destinataris també serien la comunitat grega, la comunitat anarquista, la xarxa de persones voluntàries treballant en el terreny, i les diferents organitzacions i *squats* que treballen en el barri, amb aquests, establiríem dins d'assemblees les diferents línies d'actuació, comunicació i treball en xarxa amb la resta de persones que conformen el barri, la resta d'organitzacions treballant en ell.

4.5. Agents

En aquest apartat vull destacar el paper de les diferents persones i comunitats amb les quals es pretén treballar de forma horitzontal i cooperativa en el projecte; i per tant, cal destacar quines són aquestes comunitats i com es contempla que es caracteritzin dins del projecte i què aportaran dins la seva missió.

Així doncs, aquests serien els diferents agents que participarien en el projecte:

- Voluntaris independents
- Voluntaris d'organitzacions que estiguin treballant a Atenes.
- Organitzacions i entitats del barri; esmentades en el marc històric.
- Representació de persones coordinadores dels *squats* del barri.
- CSO La rosa de Foc.
- Població grega que conviu i viu en el barri.

4.5.1. Entitats, Squats i organitzacions socials

Característiques necessàries:

1. Desenvolupament d'un servei social.
2. Estructurat i organitzat.
3. Amb base social ampla, sense renunciar a la pròpia ideologia.
4. Democràtic amb fins i medis.

Aspectes en els que contribuirà:

1. Essent un canal de participació i espai democràtic.
2. Proporcionant debat social
3. Convertint-se en referent per a les organitzacions dels altres sectors.
4. Possibilitant solucions de carències socials
5. Creant i reforçant els grups de referència.
6. Dinamitzant la vida cultural i cívica de la comunitat.
7. Preservant la memòria col·lectiva de pobles i societats.
8. Defensant els interessos comuns i diferents, individuals i col·lectius.

4.5.2. Societat civil:

La conformaran les persones amb categoria de ciutadans residents al barri, per tal de que actuïn de manera col·lectiva per prendre decisions.

Serán així, un element transformador constituït per nous moviments socials.

4.5.3. Xarxa Social i familiar:

Haurem de tenir en compte el recurs més important per a totes les persones, aquest és la xarxa social i familiar; constitueix el pilar fonamental en el qual ens sustentem quan necessitem ajuda.

Aquesta es desenvoluparà essent la institució social que agruparà a les persones en el grup cooperatiu que es pretén crear, oferint així seguretat, relacions afectives i de solidaritat.

4.5.4. Voluntaris:

El paper de les persones voluntàries es considera important en aquest projecte, igual que ha esdevingut crucial en el procés d'acollida a les persones refugiades a Atenes i a Grècia, ja que amb la participació d'aquestes s'han pogut desenvolupar una sèrie de projectes, entitats, fundacions i organitzacions que sense ànim de lucre es dediquen a abastir les necessitats de les persones refugiades que es troben en el camp en el que treballem.

Valorant la seva importància, també cal destacar que el voluntariat sovint afecta també de manera negativa en la vida de les persones refugiades, ja que, el voluntari és aquell que decideix lliurement proporcionar certs serveis de forma altruista a les persones que demanden ajuda. tot i així, sovint, la falta de compromís en les tasques i missions en les que el voluntari treballa, comporta que es regeixi la bona voluntat en fer i no la responsabilitat de fer-ho sota unes línies metodològiques fermes, i sense els valors propis de cada entitat.

És per això, que considero de vital importància afegir i remarcar en el projecte, les següents funcions i rols que aquests han de desenvolupar, i també, les actituds que han d'adoptar envers al projecte, per tal de que tots i totes les persones implicades treballin en la mateixa línia, sense intervencions contradictòries i amb una mateixa visió.

Han de ser capaços de desenvolupar una sèrie de competències per a la intervenció.

Els rols i funcions que podrien desenvolupar són els següents:

1. **Mediador, Intermediador** : És un tipus de mediació que es donarà entre les persones refugiades, la societat-comunitat i les organitzacions i que s'utilitza de forma prioritària en els moments que poden sorgir conflictes.
2. **Incitador del procés, promotor, estimulador i agitador**: Identifiquen la problemàtica que es dona. Prenen iniciativa i plantegen alternatives. Fomenten la consciència social cap a la problemàtica que es dona. Davant d'una possible passivitat, fomenten la idea de que es tracta d'un problema que és de totes i que per tant totes hem d'actuar-hi per solucionar-lo. Fomenten la conscienciació social. Són les figures que assumeixen el rol de promotors d'accions comunitàries en el barri. Aquesta responsabilitat no s'ha d'entendre necessàriament com que els promotors són els que manen, sinó més aviat són els que han de donar exemple o els que han de dinamitzar les relacions, entre altres coses. Si hem dit que els promotors tenen una responsabilitat principal però no única és perquè la seva feina consisteix, precisament, en anar responsabilitzant (és a dir, atorgant responsabilitat, autonomia, oportunitats de decisió, etc.) altres participants que es vagin sumant a l'acció. Al cap i a la fi, el que volem dir és que, tot i que no tothom té la mateixa responsabilitat, l'acció ha de ser responsabilitat de tothom.

És per això, que detallo uns criteris oberts i generals en quant a la participació en l'acció comunitària:

- La participació no s'ha de concebre només per als afectats per un determinat problema o situació, sinó que pot anar molt més enllà.
- Els participants són un recurs per al procés; així podem pensar en sumar participants que siguin un bon recurs.
- Que una acció comunitària sigui territorial no significa que els participants hagin de ser només d'aquell territori, ja que podríem estar perdent oportunitats, recursos i persones valuoses.
- Ningú no hauria de participar-hi expulsant-ne d'altres.
- Participar és acceptar determinades normes vàlides per a tothom, encara que no tothom assumeix els mateixos compromisos.

3. *El/la organitzador*: És el que anomenaríem el gestor de tot, es molt important que estigui informat en tot moment i sobretot si apareixen problemes que cal resoldre.

Aquesta figura, procurarà dinamitzar les relacions i el procés comunitari en tots els seus aspectes. Ha d'ajudar a configurar els espais de treball i fer que funcionin, procurant no portar el protagonisme, ni la total responsabilitat, que corresponen a tots els altres actors del procés.

En el cas del projecte "Sota el mateix cel", la mirada es cooperativa i per tant pretén establir una cogestió d'aquest, per tal de que la figura de l'organitzador sigui acceptada i abordada en totes les persones con formadores del projecte. tot i així, en el primer desenvolupament d'aquest, caldrà aportar aquesta figura per tal de que pugui guiar el procés de creació; i, una vegada assolits els objectius d'aquest primer procés, seran les persones con formadores del projecte les que decideixin de quina manera aquesta figura formarà part del projecte, i de quina manera.

3.6. Objectius generals i específics

- 1. Fer possible processos de cohesió social i possibilitar el benestar subjectiu i la qualitat de vida de les persones**
 - 1.1. Afavorir la participació i la construcció de ciutadania com a elements clau en la lluita contra l'exclusió
 - 1.2. Desenvolupar la cor responsabilitat com a xarxa que genera ciutadania
 - 1.3. Realitzar una sensibilització i canvi social.
- 2. Afavorir l'apoderament de les persones i dels grups, a través del reconeixement de les persones refugiades com a persones mereixedores de Drets i Deures (ACNUR)**
 - 2.1. Coneixement els drets i deures que tenen.
 - 2.2. Implicar a les persones refugiades en la cultura del país,barri i persones que l'envolten; apropant-lo a la comunitat com a persona, i no com a persona refugiada.
 - 2.3. Autorerealització, autodeterminació, auto coneixement i reconeixement propi en les activitats d'ela vida diària i en les decisions a prendre.
- 3. Crear una comunitat social, responsable, solidària i sòlida de treball**
 - 3.1. Superar la fractura social
 - 3.2 Afavorir la construcció d'una comunitat democràtica (assemblees)
 - 3.3. Abordar les situacions col·lectives.
 - 3.5. Constituir i mantenir un grup al voltant d'un projecte col·lectiu de millora.

3.8. Estratègies per a l'acció

Per a poder assolir els objectius establerts anteriorment, he dissenyat un Pla de treball orientat a la creació d'una xarxa comunitària solidària; des d'aquest, es pretenen treballar els tres grans objectius referencials en el projecte, a través de l'execució de les 6 unitats didàctiques, una d'elles transversal en les altres 5; la forma de fer-ho i la durada estarà determinada per les persones que el conformen; ja que, al tractar-se d'un projecte basat en la Pedagogia Social Comunitària, el que pretén és proporcionar les eines necessàries per a que sorgeixin les potencialitats de cada persona i d'aquesta manera, crear una xarxa de solidaritat mútua que procuri pel benestar del grup. D'aquesta manera, serà el mateix grup el que decideixi de quina manera pot afrontar els objectius destacats (Morata, 2014).

Per tal de realitzar-ho, cal planificar les línies referencials del projecte per tal de que quedin clarificades i així marcar les línies de treball. Per a aquests, destinaries el Pla de treball en el desenvolupament de les assemblees, que seran l'eix i el principi de la construcció del projecte, determinants a l'hora de poder començar a treballar amb i per a la comunitat.

Fent referència al marc teòric, el projecte s'emmarca dins de la Pedagogia Social Comunitària, i, per tant, procura seguir les línies que aquesta marca.

Segons la Pedagogia Social Comunitària, les estratègies per a l'acció en quan a una intervenció social comunitària en serien tres; la motivació, la comunicació i la resolució de conflictes.

Aquestes he decidit destacar-les i emmarcar-les dins del projecte, ja que aquest està conformat per les teories, objectius, necessitats i metodologies de la Pedagogia Social Comunitària.

3.8.1. La motivació

La motivació és un impuls intern que mou a les persones per tal de buscar determinades fites i a les activitats concretes per a aconseguir-les. Per tal de poder realitzar el projecte, serà necessari comptar amb la motivació ja no només de les persones refugiades, sinó també de totes aquelles possibles col·laboradores que es troben al barri, i la nostra pròpia, ja que serà determinant per a dur-lo a terme.

La motivació, segons la Pedagogia Social Comunitària, ve determinada per 3 necessitats (Morata, 2014):

- **El interès subjectiu i ideològic:** seria la connexió entre els interessos del projecte "Sota el mateix cel" i les persones que el conformen.
- **La satisfacció socio-afectiva:** l'associació facilita el reconeixement social, per tant, reforça el sentiment de pertinença a un grup. S'entén de manera que per part de les persones refugiades, la motivació els hi sorgiria com a motivació al veure que associant-se al projecte podrien ser reconegudes socialment.
- **La percepció de rendibilitat:** quan la persona veu que organitzar-se li serà útil pels seus propis objectius i li seran satisfetes les seves necessitats i interessos; serà quan la motivació es faci evident. Aquesta necessitat serà la que mourà sobretot a les persones refugiades, ja que, veuran d'un principi, que la motivació en aquest projecte els hi serà útil no només dins el projecte, sinó també en la seva vida.

Dins de la motivació, segons la Pedagogia Social Comunitària hi han diferents estils de direcció; en aquest projecte, la mirada s'enfocarà a través de l'estil directiu de persuasió i dissuasió, aquest estil procura proporcionar molta direcció i també molt de recolzament, aquest es donarà de manera cooperativa, de manera que es veuria repartida la tasca.

Finalment, referent a la motivació, cal destacar les tècniques i els estils de participació, que seran a través de:

- L'estimulació de l'emotivitat centrada en la pròpia personalitat, experiències, sentiments, comportaments i punts de vista de la persona referent en el projecte.

- La valoració personal de cada un dels membres del grup, que s'expressa com una presa de posició i un oferiment de protecció, amiatat, recolzament, reconeixement i ànim als participants.
- La reflexió sobre el comportament, els processos i les interaccions en grup.
- L'estructuració dels objectius, límits, regles de funcionament, regulant la progressió del grup i la finalització d'una determinada activitat.

3.8.2. Comunicació

La comunicació és la eina clau dins del treball i educació social, i encara més en el desenvolupament d'un projecte comunitari que treballi en xarxa amb i per la comunitat.

Cal tenir en compte que dins de la comunicació, segons marca la Pedagogia Social Comunitària denoten 4 elements: els factors que poden bloquejar-la, els tipus de comunicació, l'actitud en la comunicació i els components bàsics d'aquesta.

Els factors que poden bloquejar la comunicació els tindrem en compte a l'hora de treballar, ja sigui en el dia a dia, o a l'hora de planificar i avaluar, per tal de poder detectar situacions complexes i millorar en el seu abordament, són els següents:

- **Estereotips**: s'atribueix a la persona totes les característiques, que es pressuposen, del grup al que pertany. Aquests, es pronuncien en el país i en la ciutat d'Atenes, i per tant, haurem de conèixer la comunitat amb la que treballarem per tal de començar la nostra tasca de sensibilització social no només dins el projecte, sinó també fora d' ell.
- **Efecte "halo"**: Succeeix quan la persona es deixa portar per una qualitat positiva o negativa de l'altra. Aquest efecte s'acostuma a donar molt en les relacions afectives i personals entre les persones refugiades i les persones voluntàries, creant així una pantalla que bloqueja la determinació i desenvolupament dels valors del projecte.
- **Projecció**: És el procés pel qual atribuïm a altres persones característiques pròpies. Aquest, també és possible que es doni entre les relacions de les persones refugiades i la resta de comunitats; ja que, el debilitament de l'autoestima en les persones refugiades arriba a un punt de frustració tan intens, que fa que aquestes projectin i valorin a la resta com a models a seguir i per tant, anul·lin la seva pròpia personalitat. Haurem de procurar donar visibilitat a les potencialitats de totes les persones con formadores del projecte per tal de reforçar l'auto concepte i el benestar subjectiu d'aquestes.

- **Tendència a avaluar:** Aprovar o desaprovar el que diu l' interlocutor. Aquesta tendència sol mostrar-se quan les persones es senten insegures, amb una baixa autoestima o ofeses; per tant, la utilitzen per tal de poder protegir la seva persona i no assumir les responsabilitats, carències o aspectes a millorar propis.

Tot i que pugui semblar obvi o sense una importància rellevant, cal tenir en compte que la comunicació és la clau en totes les situacions i moments de la vida, i es torna detonant en una intervenció social comunitària, ja que és la eina principal en la que començar a treballar; tan sigui de manera verbal com no verbal, ja que la comunicació és ampla i haurem de tenir en compte tots els aspectes que la conformen.

Com bé he remarcat, l'actitud en tot acte de comunicació determinarà la seva fluïdesa, és per això que vull destacar quines actituds haurem d'utilitzar en tot moment, en cada intervenció, per tal de marcar i distingir de quina manera treballarem i sobretot per marcar el camí cap a on volem arribar, ja no només amb les persones refugiades, sinó amb totes les que conformen el context i conformaran la comunitat.

Aquestes serien:

- Naturalitat.
- Honestat i sinceritat.
- Interès i compromís.
- Seguretat per arribar a la confiança.
- Credibilitat i claredat, ja no només a través de la comunicació, sinó en tots els aspectes.
- Denotar i treballar el respecte a un mateix i als altres.
- Emotivitat: Aquesta actitud resulta ser criticada sovint dins de l'àmbit de l'Educació i el Treball Social; i en moltes organitzacions socials i en persones voluntàries he pogut escoltar com mil vegades han intentat inculcar-me el no mostrar emotivitat i afectivitat en vers a les persones amb les quals treballem. Des del meu punt de vista, considero que en tota acció educativa i social, es necessita d'una actitud emotiva i afectiva per tal de poder connectar amb les persones i demostrar, que el nostre paper no és tan sols dins d'una mirada professional, sinó també amb una mirada de persona a persona, acceptant i entenent a l'altra.
- Mostrar emocions positives.
- Sintonitzar els propis sentiments amb els dels altres.

3.8.3. Resolució de conflictes

Amb una mirada i perspectiva crítica, caldrà assumir des del primer moment, que en tota acció hi han i s'originen conflictes. És per això, que cal determinar què són i de quina manera podrem encarar-los; per així estar preparades i poder assumir les tasques a desenvolupar.

Un conflicte, és la interacció entre persones interdependents que perceben incompatibilitat d'objectius i interferència mútua en la consecució d'aquests. Aquests mateixos conflictes, són els que ens ofereixen oportunitats de transformació personal i social, i és per això que no els hem de rebutjar i ignorar, sinó que ens hi hem d'encarar amb una actitud resolutiva, amb empatia i comunicativa, ja que aquests ens obliguen a reflexionar sobre nosaltres i l'entorn.

Els conflictes són processos dinàmics, ens els quals es desenvolupen en inici, escalada, estancament, des escalada i transformació.

En tot conflicte s'han de tenir en compte els 3 elements que el conformen: la persona, el procés i el problema.

Hi han 4 tipus de conflicte, que segurament es donaran en tot el llarg del nostre projecte i es donen també en els moments més quotidians de la vida de les persones, necessitem diferenciar-los, conèixer-los i definir-los per tal de després, en l'acció, puguem reconèixer-los i actuar-hi; aquests són:

- **Conflictes intrapersonals:** aquells que es donen en un mateix; ja siguin sentiments de frustració, dilemes, decepcions.
- **Conflictes interpersonals:** Aquests són els que es donen en base a relacions d'amistat, familiars, a la feina, de parella. Són aquells que se'ns originen a través de les relacions externes que mantenim.
- **Conflictes intragrups:** Serien les frustracions i dilemes del grup i dins d'aquest.
- **Conflictes intergrupals:** Són els que es donen en les relacions de les persones del grup.

La nostra resposta davant dels conflictes ha de ser per tant, de col·laboració, cooperació i negociació. Mai a través de la confrontació i l'acomodació. Si de cas, valorant la situació i els components del conflicte que es generi, haurem de tenir en compte que en determinats conflictes externs amb persones o organitzacions les quals

no està dins del nostre abast poder reflexionar-hi o utilitzar la mediació, haurem d'intervenir a través de l'evitació; assumint que en les nostres mans no sempre està el poder de sol ventar-ho.

Per tal de poder respondre als conflictes, utilitzarem sempre la via de la mediació.

La mediació és una intervenció destinada cap a la reconciliació o conciliació de les parts en conflicte. La característica principal de la mediació seria la prevenció dels conflictes; no podem basar la nostra intervenció en l'acció només, ja que llavors estarem obviant el més important; cuidar les relacions i procurar per la seva bona fluïdesa, actuant de forma previsible.

La mediació és també un mecanisme de transformació i promoció, ja que cerca transformar els conflictes pacíficament; basat en dos principis: l'autodeterminació i l'autonomia.

3.9. Pressupost i fonts de finançament

Aquest és un projecte comunitari social, que pretén treballar i unir forces; restablir els patrons que són presents en la comunitat i que ara mateix dins del barri no s'està aprofitant.

És per això, que el principal en aquest, serà poder establir vincles i xarxa i d'aquesta manera, que tots els agents que puguin conformar-la col·laborin en la prestació ja sigui d'espais, serveis i/o material.

Els valors, els motius i els objectius amb els quals vol treballar el projecte determinen que el seu cost serà 0, ja que el que pretenem en el desenvolupament d'aquest present treball és la creació d'una xarxa de ciutadania capaç de decidir i assumir a través de la cohesió social i l'apoderament col·lectiu, l'assoliment d'unes necessitats detallades en aquest treball, i, per tant, suposa contradictori començar un projecte d'aquest tipus amb un finançament pactat, ja que, el que es prepara i detalla en aquest és un pla de treball que consta d'una unitat de programació formada per 6 unitats didàctiques que tan sols precisen d'una llibreta i uns bolígrafs; aquests, seran aportats de forma voluntària per part de les persones voluntàries que treballen en el terreny.

5. Planificació

5.1. Descripció de les línies d'acció

5.1.1. Descripció i justificació

El present projecte pretén desenvolupar-se a partir d'un pla de treball obert i dinàmic, per tal de poder recollir les demandes de les persones amb les que es pretén actuar, i, d'aquesta manera, que el projecte sigui encapsat per elles mateixes, amb la guia i referència d'aquest material.

És per això, que el disseny del projecte consta d'una unitat de programació constituïda per 6 unitats didàctiques basades en la realització de diferents assemblees, les que conduiran el inici i la creació del futur projecte.

Aquest, és un pla de treball adreçat a les persones refugiades que viuen al barri d' Εξάρχεια i també a la resta de comunitats que hi conviuen, amb l'objectiu de treballar les relacions entre els membres per tal de conformar-ne un espai social i millorar les condicions de vida i convivència. Pretén actuar per a la promoció, millora i desenvolupament de les persones i grups a través d'una acció integral i un treball en xarxa i sistèmic, és a dir, consistent, efectiu i sostenible.

L'origen d'aquest és des del teixit associatiu i sense presència institucional, amb una xarxa àmplia d'agents i amb diferents graus d'implicació per part de cadascun d'ells, tal i com s'explica i argumenta en el marc teòric, històric i jurídic, i l'abast de l'acció es centrarà amb un eix d'abordatge concret; el barri d' Εξάρχεια.

Aquest, engloba els 3 grans objectius remarcats en el projecte, que es pretenen abordar a través del treball cooperatiu, per tal de que elles mateixes siguin capaces de dibuixar les diferents línies de treball i activitats per a poder començar a crear aquesta xarxa de solidaritat. Aquest Pla de treball està format pel desenvolupament de les Assemblees.

El Pla de treball es centrarà en la realització d'assemblees com a activitats en les quals començar a treballar els objectius esmentats, i d'aquesta manera, determinar el seu seguit procediment. Desenvoluparem 6 unitats didàctiques, recollides en 5 assemblees, les quals les dividirem pel tipus de cadascuna; la sisena unitat didàctica pretén ser transversal en la resta i es desenvoluparà en cada una d'elles.

La primera, serà de coordinació, i en aquesta hi formaran part persones que conformen el col·lectiu amb el que volem treballar però de forma representativa.

La segona serà conjunta i en aquesta s'informarà de la creació del projecte i del perquè.

La tercera serà de discussió, en la qual es contraposaran les diferents opinions de les persones del grup envers a l'anterior assemblea, per tal de poder generar debat i així saber i conèixer l'opinió de cadascun.

La quarta seria la de creativitat, en la que es realitzarà una pluja d'idees per a tal de començar a assentar les bases de la creació del projecte i veure així cap a on es dirigirà.

La última seria la de decisió i desenvolupament del propi projecte i el conjunt d'activitats que es voldrien realitzar, així com de la definició clara de comissions.

5.1.1. Objectius

1. Constituir i mantenir un grup al voltant d'un projecte col·lectiu de millora.
2. Implicar a les persones refugiades en la cultura del país,barri i persones que l'envolten; apropant-lo a la comunitat com a persona, i no com a persona refugiada.
3. Afavorir la participació i la construcció de ciutadania com a elements clau en la lluita contra l'exclusió.
4. Superar la fractura social.
5. Desenvolupar la cor responsabilitat com a xarxa que genera ciutadania.
6. Realitzar una sensibilització i canvi social.
7. Afavorir la construcció d'una comunitat democràtica (assemblees).
8. Abordar les situacions col·lectives des de la reciprocitat i la igualtat.

5.1.2. Metodologia

Basant la nostra metodologia en la Pedagogia Social Comunitària, tal com denota (Morata, 2014), les metodologies fonamentals mitjançant les quals la Pedagogia Social Comunitària du a terme la seva acció són: l'acompanyament psicosocial i educatiu, l'animació sociocultural i el treball comunitari. Aquestes, consideren a la persona des de la seva individualitat, i la comunitat com a interacció per tal de ser els agents protagonistes de les accions i projectes.

Tal i com queda recollit en el marc teòric, el projecte desenvoluparà la seva metodologia a través del treball cooperatiu; concepte que queda clarificat i esmentat en l'apartat anomenat i que es pretén desenvolupar seguidament aquí i en la metodologia de la següent unitat de programació, basada en 6 unitats didàctiques.

El treball cooperatiu, ens ajuda a compartir equitativament la càrrega de treball mentre es progressa cap a resultats d'aprenentatge previst, d'aquesta manera activarem una triple funció, és a dir, un rendiment per part de tot el grup que estableixi relacions positives entre ells i estableixi així les condicions per aconseguir un desenvolupament social, psicològic i cognitiu saludable (Johnson, 1999)

Per tal d'aconseguir-ho, es procurarà treballar i definir en la primera unitat didàctica del projecte els diferents conceptes, mètodes, línies de treball i valors que configuren "Sota el mateix cel", per tal de conscienciar a les persones beneficiàries i començar a treballar amb la mirada cooperativa i social que ens defineix; seguidament, es procedirà a la realització de les diferents unitats didàctiques amb la visió de futur encarada en que les pròpies persones siguin les que decideixin el progrés d'aquest, i així assolir els objectius establerts en un principi; cal remarcar que la nostra tasca no acabarà en quan les unitats didàctiques siguin assolides, sinó que evolucionarà per tal de que siguin les pròpies persones les encarregades de conduir el projecte, i nosaltres, els que els acompanyem.

5.2. Unitat de Programació

5.2.1. Descripció i durada

Es presenta una unitat de programació adreçada a les persones refugiades i al seguit de col·lectius que viuen i conviuen en el barri d' Εξάρχεια amb l'objectiu de la construcció d'una comunitat social que garanteixi i asseguri vincles afectius segurs per tal d'afavorir processos d'incorporació social efectius i que aquests es donin a través d'espais de participació reals per a les persones.

Aquest, promou la participació, l'autonomia, l'empatia, l'activisme comunitari, la iniciativa social i el canvi, a través de la resolució de conflictes, de la realització de debat i a la meta del consens; fet que comportarà l'entrada en un procés de diàleg entre les diferents persones i agents que conformin el projecte, i d'aquesta forma prendre consciència de les necessitats reals que es situen en el barri i d'aquesta manera, assolir les eines necessàries per tal de donar-hi resposta des de la mateixa comunitat.

La Unitat de Programació es basa en la preparació i realització de les Assemblees, el punt de partida del projecte, des del qual les pròpies persones con formadores del projecte començaran a traçar les seves pròpies línies de treball.

En aquest projecte la durabilitat es visualitza des de dos vessants; la primera, és la que conforma la duració de les activitats que realitzarem per al següent desenvolupament del projecte, i aquestes estan pensades per ser assolides en unes 2 setmanes, en les quals es repartirien les 5 unitats didàctiques, i una sisena que com he anomenat abans, seria transversal en les altres 5, ja que es tracta de l'avaluació.

Seguidament, el projecte tindrà la durabilitat que les persones que el conformen decideixin, ja que com bé he explicat anteriorment, el que es pretén és abastir-los de les eines necessàries perquè elles mateixes puguin crear el seu conjunt de valors, activitats, serveis i atencions que precisin, decidint també de quina manera s'organitzaran i es realitzaran.

5.2.2 Continguts

- Conceptualització del projecte
- Conceptualització de les assemblees
- Coneixement dels diferents tipus de reunió
- Necessitats establertes en el marc del projecte
- Pedagogia Social Comunitària
- Opinions i punts de vista de les persones amb les que es conviu en el barri i no s'hi manté un vincle positiu.
- Concepte de persona refugiada
- Concepte d'anarquisme
- Concepte de voluntariat
- Conceptes dels marcs legals que actuen en les persones que conformen el projecte
- Concepte de qualitat de vida
- Concepte d'apoderament individual i col·lectiu
- Concepte de cohesió social

Procediments:

- Argumentar els conceptes treballats per valorar la seva entesa.
- Saber donar l'opinió envers els temes tractats
- Escoltar de forma activa
- Respectar el torn de paraula
- Consensuar les idees i propostes
- Treballar en equip
- Exposar, preguntar i clarificar conceptes
- Avaluar l'assemblea
- Redactar l'acta d'assemblea
- Determinar els següents passos
- Crear comissions de treball
- Definir les línies per desenvolupar el futur projecte comunitari.
- Crear vincles personals

Actituds, normes i valors:

- Respecte vers el grup.
- Compromís amb el que es fa i es determina.
- Responsabilitat en l'acceptació de tasques.
- Capacitat de cedir en les pròpies posicions, en buscar l'acord.
- Participació en l'establiment, manteniment i compliment de les normes del grup.
- Voluntat de facilitar la comunicació i la participació.
- Interès per rebre obertament i estimular les aportacions dels altres.
- Capacitat i valor per a la mediació.
- Intents de dinamitzar nous procediments (proposant-los) o idees d'acords i punts de consens.
- Judici de valors envers els i les companyes.
- Sinceritat
- Comunicació oral
- Escolta activa
- Respecte en el torn de paraula
- Participació activa

5.2.3. Objectius de la unitat de programació

- Construir i mantenir relacions personals de cordialitat i cooperació.
- Construir i mantenir al grup al voltant d'un projecte col·lectiu de millora.
- Facilitar l'apoderament individual i col·lectiu.
- Abordar la complexitat de les necessitats.
- Poder treballar de manera horitzontal.
- Desenvolupar una xarxa de ciutadania cooperant.

5.2.4. Metodologia

La unitat de programació es dividirà en les tasques i activitats a realitzar abans, durant i després de les assemblees, així com la seva avaluació.

Primer, realitzarem una assemblea de coordinació, en la qual en formaran part diferents representants; en aquesta s'explicarà el projecte "Sota el mateix cel", es plantejaran les línies a seguir per a informar i sensibilitzar a les persones amb les quals es vol conformar el projecte com també de quina manera executarem el treball de carrer, i es posarà en comú els diferents punts principals a tenir en compte per exposar en la següent assemblea, en la qual ja hi formaran part totes les persones que vulguin treballar-hi. També en aquesta primera trobada planificarem la següent assemblea amb els punts del dia i s'enregistraran els compromisos establerts en aquesta.

En la segona assemblea es procurarà reunir a un gran nombre de persones amb les que volem treballar en el barri, hauran estat informades prèviament degut a la reunió de coordinació anteriorment. En aquesta, es procurarà informar a totes les persones del projecte "Sota el mateix cel", de les seves potencialitats, què procura, quins són els seus objectius i per a què neix. Seguidament, donarem torn de paraula a les persones que van assistir a l'anterior assemblea de coordinació per tal de que puguin aportar la seva visió, i després, a totes aquelles que vulguin també posicionar-ne en ella. L'acta quedarà recollida per les persones que s'hagin ofert voluntàries anteriorment en l'assemblea de coordinació, establint així un ordre rotatori. També es destinarà part de l'assemblea en avaluar la seva funcionalitat.

La tercera assemblea serà de discussió, per tant el que pretendrem serà posar de relleu pel grup les diferents opinions, consideracions i arguments per tal d'afavorir l'anàlisi i el canvi d'opinió; es farà a través de la creació de diferents subgrups de discussió. Aquesta també dedicarà una última estona en ser avaluada i l'acta la prendrà el següent de la llista realitzada la primera assemblea.

La quarta assemblea es desenvoluparia essent una assemblea creativa, donant pas a una pluja d'idees, sense fer cap tipus de censura ni autocensura. Seguint el mateix procediment en l'acta i en l'avaluació.

En la cinquena assemblea es posaria en marxa el procés de decisió; per tant, establiríem un ordre del dia i una sèrie de normes per establir el seu desenvolupament, afavorint sempre la creació d'opinió i donant peu a la formació del projecte.

A partir d'aquí, el procés quedaria en mans de les persones con formadores del projecte a través del nostre suport, acompanyament i possible coordinació amb d'altres entitats.

5.2.5. Unitats didàctiques

Aquesta unitat de programació es conforma de 6 unitats didàctiques, 5 d'elles basades en la realització d'assemblees.

- U.D. 1: Assemblea de coordinació.
- U.D. 2: Assemblea d'informació.
- U.D.3: Assemblea de discussió.
- U.D.4: Assemblea de creativitat.
- U.D.5. Assemblea de decisió.
- U.D. 6: Dinàmica d'avaluació; La roda del millor i el pitjor.

La sisena unitat didàctica es tracta d'una dinàmica d'avaluació que es pretén executar en les 5 unitats didàctiques plantejades.

(Veure Annex: Unitat de Programació 1)

5.2.6. Materials

Els materials necessaris per dur a terme aquesta primera fase serien simplement l'espai de trobada que podria fer-se perfectament a la plaça central del barri (en el cas de que les condicions meteorològiques fossin desfavorables procurariem coordinar-nos amb la resta de persones del barri per tal de que se'ns pogués facilitar o cedir algun espai) i material fungible per al redactat de les assemblees i reunions de preparació i planificació, queda argumentat en l'apartat de fonts de finançament i en el requadre adjuntat en annexes amb la previsió dels recursos humans i materials.

5.2.7. Indicadors i instruments d'avaluació

Cada una de les unitats didàctiques i per tant el programa d'acció s'avaluarà a partir de l'elaboració d'un diari de camp per part d'una de les comissions que es crearà en la primera unitat didàctica, així com també a través de la unitat didàctica 6, que pretén ser una dinàmica d'avaluació que possibiliti una retroalimentació constant entre les persones con formadores del projecte.

També en el final de cada unitat didàctica del projecte les persones con formadores del projecte realitzaran de manera individual un qüestionari en el qual es procurarà recollir com s'han sentit en l'execució d'aquesta, quins punt considera més fort i més dèbils, i de quina manera potenciaria i milloraria el projecte o l'execució d'aquest.

Cal destacar que en els ítems a valorar es desenvoluparan i determinaran en la primera unitat didàctica, essent així els responsables i creadors les pròpies persones beneficiàries.

Tot i així, destaco aquí certs ítems que considero importants a avaluar i que destacaré en la primera unitat didàctica per mostrar un model de referència a les persones que decidiran els ítems a avaluar en les properes assemblees:

- L'opinió dels participants es registrarà amb unes preguntes realitzades al final de la sessió.
- El grau d'implicació, el qual es mesurarà en base al percentatge de persones que acudeixin regularment a les trobades. Disposarem d'un llistat, amb el nom dels participants, i anirem anotant-ho.
- L'assoliment dels continguts es mesurarà en funció a la capacitat d'autocrítica que tinguin sobre els conceptes previs a la sessió. S'utilitzarà l'observació participant en les diferents assemblees i en les avaluacions en cada una d'elles i el dinamitzador/a omplirà una graella un cop finalitzi la sessió, fent un recull personal de cada participant. Aquesta graella es realitzaria a partir dels ítems que volguessin avaluar les persones con formadores en la unitat didàctica 1, per tant, podria ser modificat.
- Les actituds observades en la realització de les assemblees es registrarà en una graella. Aquesta també s'hauria de determinar i decidir per part de les persones con formadores de la unitat didàctica 1.
- Es realitzaran avaluacions de 20 minuts en cada Assemblea, una escrita que constarà en l'acta i serà escrita pel responsable del dia, i l'altra de manera dinàmica i oberta entre totes les participants, que serà transversal i te la seva pròpia unitat didàctica. Aquestes estan definides en la unitat didàctica 6.

6. Aplicació

Abans de fer l'aplicació, hem de tenir en compte els seus antecedents, que estan composts per cinc variables per les quals es regirà el treball.

La primera variable recau en la planificació de les Assemblees. Per tal de que les 5 assemblees es desenvolupin de manera productiva, caldrà primer planificar els diferents ordres del dia a tractar, coordinar-me amb les diferents comunitats, organitzacions i *squats* del territori, i informar de forma adequada i correcta d'aquestes assemblees per tal d'assegurar el màxim de components possibles.

La segona d'aquestes variables és la creació d'un ambient i un marc relacional positiu. Abans de dur a terme en el inici del projecte, caldrà fer una breu presentació del projecte, les seves potencialitats i el perquè de la seva causa; així com de la persona que s'encarregarà de dinamitzar les diferents sessions. Aquestes presentacions permetran crear un clima que afavoreixi la igualtat en la qual els participants sabran qui són i quina és la intenció en el marc del projecte, i també, les diferents comunitats podran posar en comú les seves idees i posicionar-ne davant els conceptes plantejats, observant els rols que es van desenvolupant en la sessió. En aquesta fase recau també la importància en la forma com treballarem els continguts; és a dir, en la concreció de la metodologia, la seqüenciació dels continguts i les possibilitats de participació que tenen els usuaris afectats en l'acció educativa.

És per aquest motiu, que no podem proporcionar activitats plantejades, però si podem proporcionar el desenvolupament de les 5 assemblees en les quals es procurarà per a la creació d'una xarxa social comunitària que pugui decidir per si mateixa de quina manera i com treballarà; per tant, oferim les eines i la xarxa necessària per tal de que puguin arribar a assolir els objectius plantejats, oferint la possibilitat sempre de poder adaptar la metodologia del treball segons les necessitats de les persones que conformaran el projecte. D'aquesta manera, es crea el clima necessari per poder treballar i posar en comú les diferents necessitats detectades i per tant, es crea la total llibertat en la creació de projectes, tallers i activitats que aconseguixin unificar a les persones beneficiàries d'ell, creant així un marc relacional positiu.

La tercera variable a tenir en compte és la sensibilització. Amb els objectius proposats i la metodologia amb la que he enfocat el projecte, es vol aconseguir que els participants puguin ser conscient de la realitat en la que treballem, la postura envers

aquesta, com els afecta i quines actituds són les més adequades en un procés de resiliència com el que viuen. Per començar a treballar i marcar activitats i tallers que girin envers el projecte, és necessari informar significativament sobre la tasca que proposem i construir, de manera conjunta, les actituds que són adequades i vincular-les a la realitat que viuen dia a dia les persones refugiades al barri d' Εξάρχεια; per aconseguir així, una reflexió més profunda i perquè d'aquesta manera puguin vincular-ho com a quelcom familiar.

La quarta variable és la detecció de minories actives. En la primera variable explicada i en les primeres quedades, és el moment de captar el rol que té cada persona en el grup. Si mitjançant les trobades aconseguim una participació correcte i, en el cas que hi hagi un líder, aconseguim que s'involucri i participi positivament en les activitats, serà més fàcil que la transmissió de coneixements sigui efectiva i que la participació del grup sigui més activa. És aconsellable que hi hagi una relació estable entre referent del col·lectiu i l'educador que durà a terme les sessions, ja que aquest tutor o referent ens pot donar informació sobre el grup i facilitar-nos la detecció del líder, en el cas que n'hi hagi un.

L'última variable és la cohesió de grup. Si amb el treball presentat aconseguim formar i conscienciar a un grup sobre els conceptes treballats; potenciem i donem autonomia per tal que els participants puguin arribar a posar en marxa, de forma autònoma, el nombre més elevat dels aspectes del projecte dissenyat. Aconseguir això seria una victòria assegurada pel projecte, ja que com ens diuen Riberas, Vilar i Mora (2013) (RIBERAS, 2013) aconseguiríem que els participants adquirissin consciència sobre ells mateixos, els seus actes i la seva situació personal, i implicaria el desenvolupament de la creativitat col·lectiva.

5.1. Gestió i organització interna

Per tal de poder organitzar i gestionar el projecte, ens caldrà determinar primerament, amb quins col·lectius ens posarem en contacte per començar a crear xarxa i d'aquesta manera, treballar en comú cap a un objectiu concret: la construcció d'una xarxa de solidaritat ciutadana amb vincles socials i crítica, que treballi per a l'apoderament col·lectiu i el benestar subjectiu de les persones.

Els grups amb els que ens haurem de coordinar són els esmentats anteriorment en la fase de Marc històric. Amb aquest grup de representants desenvoluparem l'assemblea de coordinació (Annex U.D.1) i establim els punts a treballar en les següents; així com la forma en la que ens donarem a conèixer en el barri, els ordres en prendre l'acta, les futures comissions que es podran establir, la decisió de qui serà el moderador/a i les següents avaluacions després de les assemblees.

- ✓ Relació interna entre els diferents agents.

La relació interna entre els agents serà intensa i efectiva. Es pretén realitzar reunions abans i després de cada intervenció amb el petit grup conformat en la primera unitat didàctica, per tal de poder organitzar-ho i sobretot després revisar la nostra tasca diària i així aconseguir assolir els objectius proposats des d'un principi.

- ✓ Relacions externes amb altres agents.

Es mantindran relacions externes amb altres agents d'altres entitats o organitzacions que no participin directament amb el projecte, per tal de rebre assessorament i acompanyament en ocasions puntuals en el desenvolupament del projecte.

Aquest aspecte s'explicarà en les unitats didàctiques per tal de que les persones formadores del projecte puguin també veure que es tracta d'un projecte comunitari que vol establir vincles no sols amb una part de la població, sinó amb la major part possible i d'aquesta manera, poder treballar de forma global en el territori.

5.2. Recursos materials i humans.

Unitat de programació 1:

- Recursos materials: Llibreta assemblees, bolígrafs, fitxes d'avaluació.
- Recursos humans: Comissió de coordinació realitzada en la Unitat didàctica 1 i la referent del projecte.

La coordinació del nostre projecte es realitzarà a partir del grup de la primera unitat didàctica, i en el seu següent desenvolupament en les diferents unitats didàctiques desenvolupades, es procurarà un repartiment de tasques i de rols; tot i així, he considerat necessari establir en aquesta fase de desenvolupament del projecte, el fet de poder definir i establir les tasques i rols que com a persona creadora del projecte hauré de realitzar:

1. Definir i liderar la implementació del projecte d'acord amb els principis ideològics d'aquest.
2. Avaluar i fer el seguiment del projecte i les seves unitats didàctiques.
3. Ser l' interlocutor de referència.
4. Controlar i fer el seguiment del projecte.
5. Vetllar per l'organització i compliment de les àrees de responsabilitat.
6. Oferir un bon model de reflex amb les persones con formadores del projecte.
7. Ajudar i contribuir a que els destinataris del projecte puguin comprendre les seves pròpies necessitats i elles i ells mateixos siguin capaços de donar-se la resposta.
8. Acompanyar en tot el procés.
9. Realitzar una observació sistemàtica.
10. Vetllar per l'assoliment d'un bon ambient de convivència.
11. Participar en l'avaluació.

5.3. Calendari i pla d'actuació

El pla d'actuació del projecte es centra en el seu punt de partida, per que tal i com he comentat, el projecte estarà determinat i creat per a les pròpies persones beneficiàries d'ell.

Per tant, la seva temporalització es regeix en un mes, el qual es preveu que el desenvolupament d'elles diferents unitats didàctiques es realitzaria en dos setmanes. Tot i així, degut a les característiques que conformen el projecte, aquesta temporalització podria veure's modificada si les persones conformatores del projecte així ho veiessin oportú.

(Veure Annex Temporalització)

5.4. Pressupost i finançament

Recursos humans:

- Cost 0€.

Recursos materials:

- Impressió fitxes del qüestionari d'avaluació: 0'10 cèntims la còpia
- Llibreta Assemblees+Acta : 1€
- Bolígrafs: 0.50€

El projecte està dissenyat per tal de que siguin les pròpies persones participants les que decideixin de quina manera i com s'organitzaran, què planificaran, quines activitats i tallers voldran fer i la temporalització de cada una d'aquestes.

És per això que aquest projecte començarà amb un finançament de costos 0 assumit per part de les persones voluntàries, i en quan el projecte estigui engegat, començarem des del grup mateix a crear i establir les xarxes necessàries per poder recol·lectar la quantitat econòmica que anirem necessitant al llarg d'aquest; en el cas de necessitar-ne.

PRESSUPOST			TOTAL
<u>Recursos humans</u>	Voluntari		0€
<u>Recursos materials</u>	<ul style="list-style-type: none"> • Fotocòpies d'avaluació: 0.10€ còpia • Llibreta Assemblees: 1€ • Bolígrafs: 0.50€ 	<ul style="list-style-type: none"> • Total fotocòpies: a determinar en la U.D.1 	1.5€
<u>Pressupost final</u>			1.5€: assumit per voluntaris.

7. Avaluació

7.1. Avaluació inicial i de procés

7.1.1. Avaluació inicial

A través del diagnòstic he pogut detectar els impactes socials negatius que hi han al barri, però també les seves potencialitats a l'hora de poder treballar en xarxa. Això m'ha permès poder fer una avaluació inicial de la situació a través de la qual he dut a terme la detecció de necessitats. Per aquest motiu, he creat un projecte que respongui a les necessitats detectades en l'apartat del diagnòstic.

En segon lloc, en el inici del pla de treball, es crearan diferents comissions (U.D.1. Assemblea de coordinació) encarregades de decidir els conceptes a treballar i a avaluar, i seran aquestes mateixes comissions les que analitzin quin és el grau d'acceptació del projecte, de quina manera els objectius plantejats poden acomplir-se, el grau de coneixement de les cuses i els factors d'exclusió social. D'aquesta manera, podrem obtenir dades més detallades del grup amb el qual hem de treballar, per tal de poder adaptar els continguts i metodologies del projecte en funció a aquests resultats.

7.1.2. Avaluació de procés

Aquesta es durà a terme a través del diari de les assemblees.

Primerament, en la U.D.1 es desenvoluparà un qüestionari d'avaluació per a la resta d'unitats didàctiques.

Seguidament, en la realització de les unitats didàctiques, es destinaran 20 minuts per a realitzar el qüestionari d'avaluació i seguidament la dinàmica d'avaluació recollida en la U.D.6. Aquesta dinàmica, serà recollida per part del responsable d'escriure l'acta en el diari d'assemblees, i seguidament, en les reunions de coordinació amb el grup de la primera unitat didàctica s'avaluarà i es determinarà els ítems a potenciar i els ítems a millorar.

També cal fer referència, que es destinarà part de les unitats didàctiques en argumentar i comentar les diferents opinions, per, a través del consens, decidir en gran grup certs criteris de millora.

7.2. Indicadors d'avaluació

7.2.1. Eficàcia

L'eficàcia és el grau per tal de poder saber si s'han assolit els objectius establerts; d'aquesta manera, el projecte serà eficaç sempre hi quan s'acompleixin els objectius.

En el projecte, podrem anar valorant si està sent eficaç o no, a mesura que es vagin desenvolupant els vincles, i a mesura que les persones que el conformin vagin assolint els objectius. Tot i així, no és una finalitat en el projecte el fet de poder ser eficaç, perquè això comportaria en fixar-se en tot moment en els objectius i no en el procés; per tant, degut a les característiques que el conformen, procurarem de treballar sempre amb els objectius en mà, però sense que aquests puguin determinar-ne la seva qualitat.

7.2.2. Eficiència

L'eficiència és la relació de valors dels resultats obtinguts i els mitjans utilitzats; és a dir, si ha resultat eficient els recursos destinats amb el projecte comparant-los amb els resultats obtinguts.

En el projecte, no emprarem molts recursos que ens suposin un cost econòmic elevat, i de fet, el que pretén el projecte es apoderar a les persones perquè elles mateixes consolidin una xarxa social comunitària i solidària, per tant, valorarem els recursos humans i el temps invertit per a la seva realització, i ho determinarem eficient en quan veiem que les persones s'adhereixen en el projecte.

El que si procurarem d'avaluar, seran els recursos humans emprats i els resultats obtinguts en aquest; però no només basant-nos en la quantitat, sinó en la qualitat d'aquests recursos humans,

7.2.3. Efectivitat

El grau d'efectivitat es relaciona amb els efectes aconseguits amb la realització del projecte, i es consideren els efectes negatius i positius.

D'aquesta manera, valorarem els efectes causats en els destinataris, abans, durant i després de les sessions, de manera que aquest es contempli a mitjana i llarga durada.

7.2.4. Pertinença

Aquesta mesura el grau en que el projecte ha pogut respondre a les necessitats contemplades en un principi.

En el cas del nostre projecte, aquest s'aniria mesurant a través de les comissions realitzades en la fase inicial.

7.2.5. Suficiència

La suficiència indica en un projecte si les accions que es realitzen han estat o són suficients per tal d'assolir els objectius proposats.

Per a poder realitzar-ho en el marc del nostre projecte, valorarem les conclusions dels participants en cada trobada i les compararem amb les inicials.

7.3. Instruments d'avaluació i temporalització

Els instruments d'avaluació que necessitem es basen en el Diari d'assemblees i el diari de reunions, on, en aquests, anirem redactant el que realitzem, el que preparem, el desenvolupament de les accions i els resultats de manera física i també en forma de conclusions.

El treball de la recollida d'informació es realitzarà a través de les diferents comissions realitzades en la primera trobada.

Cal determinar, que hi haurà una comissió encarregada de mesurar els ítems que conformen l'avaluació, i aquesta, serà l'encarregada de reunir-se setmanalment per tal d'anar revisant i reforçant en el cas que fes falta.

7.4. Avaluació final i d'impacte

A través del diari d'assemblees on es recullen les avaluacions de cada unitat didàctica es farà un anàlisi global del projecte.

Un cop hagin finalitzat el desenvolupament de les unitats didàctiques, es pretén realitzar una trobada amb els representats determinats en la U.D.1. Assemblea de coordinació, per tal d'obtenir una avaluació de caràcter qualitatiu més oberta que la que es pot oferir en gran grup en les unitats didàctiques.

Degut a les característiques del projecte, la temporalitat del projecte es regeix tan sols en la necessària per al desenvolupament de les unitats didàctiques, es a dir, en un mes. El projecte "Sota el mateix cel" es caracteritza per voler apoderar a les persones con formadores del projecte per tal de que elles mateixes siguin les creadores d'aquest, i per tant decideixin el com, el quan, el on i el qui.

8. Conclusions

Una vegada desenvolupat el treball, arriba el moment de poder concloure amb aquest, després de mesos de feina, investigació, aprofundiment i viatges a Atenes inclosos, cal apuntar a unes conclusions de tot plegat.

No resulta senzill poder arribar a unes reflexions totalment pragmàtiques, ja que considero que aquest projecte podria desenvolupar-se o derivar-se en molts d'altres i amb diferents conclusions, col·lectius i localitzacions. Cal però, centrar-nos en la informació treballada i valorar l'experiència sobre el terreny i fora d'ell, per així poder realitzar una valoració qualitativa de la tasca que pot desenvolupar-se a través de la creació d'un projecte social comunitari.

És cert que caldrà seguir avaluant-lo al llarg de la seva implementació, i lògicament, després, ja que en podré extreure algunes observacions de relleu; com bé he reiterat en el llarg del desenvolupament d'aquest projecte, aquest, es centra en el procés de creació d'una xarxa ciutadana solidària capaç de treballar per uns objectius compartits de manera cooperativa, cogestionada, corresponsabilitzada i a través de noves línies d'acció que procuren per l'apoderament individual i comunitari de les persones.

Amb tots els conceptes exposats el treball, reafirmo la idea de que és totalment necessari el disseny i futura implementació d'un projecte social comunitari a través del treball cooperatiu en el barri d' Εξάρχεια, ja que les dades obtingudes conjuntament amb el marc teòric, històric i jurídic en referència als elements de la invisibilització de l'exclusió social que viuen les persones refugiades a Grècia són esfereïdors.

Qualsevol persona pot entrar al cercador de Google per tal de saber les xifres de persones refugiades que arriben diàriament a Grècia, com també qualsevol persona pot trobar informació sobre l'estat actual del país.

Tot i així, la recerca en aquest projecte ha volgut anar més enllà de l'assistencialisme i de la mirada benestarista que el món està fent quan parla de la gran crisi dels refugiats.

Com bé he detallat en la detecció de necessitats, en l'establiment de prioritats o en el desenvolupament del marc històric del present projecte, són moltes les entitats i organitzacions que procuren assegurar l'acompliment de les necessitats bàsiques de la vida de les persones refugiades al barri, com també són moltes les comunitats que han procurat posar la mirada més enllà i procurar per re establir la fractura social que es dóna; tot i així, donant un tomb per Εξάρχεια qualsevol se n'adona de que, essent un barri tan apoderat, autosuficient i reivindicatiu, i amb una trajectòria històrica repleta de superacions i confrontacions envers el govern grec i europeu, està travessant uns moments de fragilitat i fractura social. Aquesta inestabilitat, ha evidenciat la manca de respostes i solucions per part de les polítiques socials, i també, de la societat que conforma el país. Fet que denota la gran necessitat expressada al llarg del projecte: l'articulació d'un teixit fort que permeti i procuri incorporar de manera efectiva a totes les persones excloses, i prevenir-ne les futures.

És per això que aquest projecte no tan sols vol esdevenir en un projecte d'intervenció socioeducativa centrat en la qualitat de vida, l'apoderament de les persones i la cohesió social; aquest projecte també vol fer incidència en la denúncia i la reivindicació de la manca de respostes proporcionades per tots els Estats que conformen ja no només la Unió Europea, sinó el món.

Si bé és cert que aquest projecte es centra en la dignificació de les persones refugiades, també és cert que el que pretén és un acte de conscienciació comunitari en el qual les persones con formadores de la comunitat que viu en el barri, siguin capaces d'unificar forces i objectius, per tal de treballar i aportar una visió solidària cara a les persones refugiades que es senten perdudes en el nou país; ja que, la fractura social és real, i les grans bosses de persones que viuen en exclusió social no es conforma tan sols de les persones refugiades; sinó també de moltes persones gregues que viuen en el llindar de la pobresa econòmica, i també dels grups anarquistes que viuen al barri que estan condemnats a una invisibilització mundial, i per tant, a una pobresa institucional. És per això que el projecte pretén desenvolupar-se seguint el model de la Pedagogia Social comunitària, per tal de reconèixer l'actual situació de crisi social a Εξάρχεια, i reafirmar que en situacions de crisis socials tan extenuades, el que cal és recuperar elements que són presents en la ubicació i en les comunitats, però que es troba inactiu.

És per aquest motiu doncs, que en el desenvolupament del marc jurídic he volgut fer menció a aquelles Lleis i tractats que encara ara segueixen perpetuant la situació de vulnerabilitat extrema que estan vivint les persones refugiades a Grècia; lleis i tractats que tan sols queden reflectits en un paper o en una pantalla d'ordinador, que sovint passen per desapercebudes en aquesta Europa nostra, i dic nostra perquè els qui som europeus no ens adonem de que la procedència del nostre naixement determina si podem o no, ser dignes de rebre drets. La justificació en base a perquè no he volgut mencionar totes les lleis que parlen sobre persones refugiades o emigrades, es deu a la meua experiència en el terreny, on vaig poder valorar que les lleis que realment importen són les que determinen el futur immediat de les persones refugiades que, creien que arribaven a una Europa amb les portes obertes, es veuen estancats durant una temporalització llarga en un país que s'enfonsa. Segueixo pensant i preguntant-me, on resten els Drets Humans, i on romanen els valors humanitaris quan la gent reclama ajuda, atenció, visibilització i dignitat.

Pel que fa als punts forts del present projecte, considero que és la seva visió cooperativa i comunitària davant d'una problemàtica greu i real. Una problemàtica que ha esdevingut en una moda passatgera als ulls del món, però que s'agreuja de forma diària degut a la precària i assistencial resposta d'institucions governamentals i no governamentals. Ja que, el que el distingeix de la resta de projectes que es realitzen a Atenes, aquest, pretén ser de manera integral, dirigint la mirada a les persones excloses i fent-les protagonistes dels seus canvis; considerant-les així subjectes de dret. Un model que pretén estimular la confiança i la reciprocitat entre persones refugiades, persones anarquistes, població grega en llindars de pobresa, persones voluntàries (independents o dependents) i fundacions i organitzacions socials per tal de generar canvis en les relacions i en la comunitat; ja que és la mateixa comunitat la referent en el procés de canvi. En resum, i seguint amb el desenvolupament dels punts forts del projecte, considero que el pilar fonamental d'aquest és la seva intenció de no només millorar les competències i habilitats de les persones excloses, sinó que incideix en la necessitat de crear sistemes i comunitats sensibles, fortes i compromeses amb la protecció de les persones que la conformen, a través d'una cohesió que ajudi a millorar les xarxes i eviti processos excloents.

L'objectiu del treball ha consistit en el desenvolupament d'un projecte d'acció social comunitària (Morata, 2014).

A continuació, vull destacar algunes característiques d'aquest i de la xarxa de solidaritat que pretén crear en el barri, i les seves potencialitats cap a un canvi social real.

Primer, aquest treball pretén esdevenir en un model solidari i cooperatiu que treballi per atendre les necessitats d'autorealització i socials (Maslow, 2013) de les persones refugiades i de les que conformen el seu entorn, posicionant-ne així en contra del model institucional d'ajuda humanitària. Al voler ser un projecte autogestionat, promou el dret a la ciutat i a poder crear i gestionar espais autònoms de convivència i ajuda mútua al marge de les institucions, siguin governamentals o no, mitjançant pràctiques col·laboratives i organitzacions horitzontals.

Seguidament, el projecte presenta una potencialitat implícita degut al seu model de gestió i organització assembleari i cooperatiu. Aquests factors, comporten arribar a una presa de decisions col·lectiva, que estableix hàbits socials i crea vincles i afectes capaços de reconfigurar la consciència social, per tal de poder construir una nova cultura política i organitzativa capaç de poder respondre a les necessitats anteriorment expressades. Com a resultat, tindríem a diferents grups i col·lectius formats per persones refugiades i per persones voluntàries internacionals i activistes locals, organitzant-se i aprenent col·lectivament creant plataformes d'aprenentatge col·lectives.

En tercer lloc, cal destacar que el present projecte es presenta en contraposició a les actuals pràctiques de solidaritat assistencialista, paternalista i caritativa pròpia dels governs europeus i de les grans organitzacions humanitàries, com també implica una incidència i una pressió política.

En quart lloc, destaco les aspiracions a generar i esdevenir un procés de canvi a nivell local i internacional, ja que la implicació de persones de diferents procedències i contextos esdevindrien en l'adquisició de noves subjectivitats, com a alternativa solidària que va més enllà del barri d' Εξάρχεια, procurant per construir un món millor a través de la difusió, sensibilització i traspàs d'informació en les xarxes socials, de manera que la solidaritat transcendeixi les fronteres i els límits estatals.

En cinquè lloc, el projecte es posiciona políticament a favor de la lliure circulació de persones i en contra de la militarització de les fronteres i de les polítiques migratòries

xenòfobes de la Unió Europea, com també vol formar part del moviment internacional en contra de la guerra. Per tant, esdevé en un projecte que promogui la justícia global i defensi els drets humans fonamentals de totes les persones, creant una xarxa de solidaritat directa col·lectiva que encoratgi a noves mobilitzacions.

En contraposició, hi han certs punts que considero febles o dèbils en el projecte.

Primer de tot, fent referència al model de gestió que es pretén desenvolupar, aquest també podria comportar certes deficiències ja que pretén organitzar-se i coordinar-se amb moltes persones i col·lectius; per tant, seria possible el fet de que es creessin tensions, contradiccions i discussions originades per les diferències entre les persones implicades. Davant d'aquest punt, caldrà discutir constructivament, qüestionar i reafirmar els principis, valors i estratègies desenvolupades al projecte, per tal de ser capaços de reconduir els conflictes cap al diàleg i el consens.

En segon terme hem de destacar i assumir que la nostra acció no frenarà l'estancament actual de persones refugiades a Grècia; com tampoc podrem assumir la responsabilitat d'un canvi de les legislacions europees que segueixen perpetuant les morts al mar mediterrani, i la vulnerabilitat en les vies migratòries.

D'aquest punt ens sorgeix el tercer i últim que és la invisibilització global que pateix Atenes envers la repressió policial, els desallotjaments i les amenaces al barri; esdevenen en accions repressives que fomenten la inseguretat i la por en les futures persones protagonistes del projecte; i també, que condicionen les accions a realitzar en la ubicació del projecte, podent arribar a representar la seva fi en el cas de que finalment la policia desocupés el barri.

Com a visió de futur, s'espera i es pretén poder fomentar el desenvolupament del projecte com a referent a un nou i alternatiu model de solidaritat i ajuda mútua, en el qual les persones protagonistes son les pròpies persones excloses. així doncs, es preveu la construcció d'una xarxa comunitària cor responsable, cogestionada, cooperativa i apoderada individual i col·lectivament.

En base a les perspectives de futur, arrel de la recerca bibliogràfica he pogut observar que els factors que predisposen les necessitats detectades en el barri d' Εξάρχεια neixen de la dimensió emocional i psicològica.

Així doncs, considero que podria ser interessant reconduir la funció de l'Educadora Social en el projecte en base a un acompanyament psicosocial i educatiu en xarxa,

que procuri i vetlli per l'acompliment dels principis i valors amb els quals va néixer el projecte, i que potenciï la necessitat d'establir vincles i de treballar per i amb la comunitat. Vull remarcar la utilitat del present projecte oferint una intervenció socioeducativa i comunitària, treballant des de la horitzontalitat i no des de la mirada paternalista.

Reflexionant també en la tasca de l'educació social, considero que és una professió clau per poder posar en marxa eines de canvi per a les nostres comunitats, per al nostre món, d'una manera assenyada, realista i utòpica.

En referència a l'aprenentatge en el desenvolupament d'aquest projecte, m'he de traslladar on tot va començar: Atenes. Ciutat que va despertar la meva fascinació davant d'un concepte psicològic que he pogut abordar molt en els 4 anys de carrera, però que fins que no vaig arribar en el territori no vaig poder valorar; es tracta de la resiliència. Stefan Vanistendael és un dels majors experts a l'hora de desenvolupar aquest concepte, que el defineix com "la capacitat que té una persona d'afrontar amb èxit unes condicions de vida adverses", i aquest mateix autor, proposa una nova perspectiva que defineix també l'origen del projecte, aquesta perspectiva determina deixar de veure a les persones ambles que volem treballar com a persones dèbils i febles, deixar de fixar la mirada en els seus dèficits i començar a valorar i apreciar les capacitats que aquestes persones mostren i potenciar-les, d'aquesta manera, la funció i la mirada de l'Educador Social possibilitaria la construcció d'un pensament que proporciona a la resta la capacitat d'actuar en el context on aquest es situï (Stefan Vanistendael).

Puc determinar que aquesta experiència ha estat molt enriquidora, des de la part de treball de camp en el meu viatge a Atenes, des de l'elaboració del present treball, ja que la teoria i la pràctica m'ha aportat el coneixement d'elaborar un projecte d'intervenció comunitària partint des de 0 i arribant al desenvolupament de la fase de creació del grup, i tot i que aquest no es pot planificar més degut a la caracterització de decisió per part de les persones con formadores del projecte, he procurat establir els criteris i termes que conformen el possible desenvolupament.

Finalment, m'agradaria concloure aquest treball amb una reflexió que vaig fer després del meu últim viatge a Atenes, una ciutat la qual fa dos anys vaig trepitjar per primera vegada. Mai hagués pogut imaginar el que acabaria representant per a mi el viatge cap a la capital grega. Tants noms, tantes històries, records, companyes, moments,

sensacions, problemes, errors, encerts, assemblees i emocions. Moltes emocions. I molt intenses. Negatives i positives.

I es que en les meves nits sempre apareixen totes aquelles persones que a Atenes vaig conèixer, totes les seves històries, les seves rialles, la seva resiliència i les seves ganances per viure em recorden cada dia el perquè d'aquest projecte, el perquè de tots els meus mals de cap i les meves llàgrimes en voler solucionar una cosa tan gran, que se m'escapa de les mans.

És llavors, quan recordo amb humilitat que jo no vaig a parar cap guerra, ni cap rebel·lió, ni tampoc podré frenar la corrupció, la pobresa, els abusos de poder ni les violacions dels drets humans. I és llavors quan m'adono que tinc a la mà el poder de dignificar a totes aquestes persones a les que se'ls ha robat el dret a simplement, ser persona, tinc al meu el poder de contagiar, d'anunciar, d'ensenyar a la "meua societat" (desgraciadament sembla que visquem en mons diferents) que la crisi dels refugiats no és una moda passatgera que consisteix a posar algun que altre hash tag, algun que altre pray for.

Aquest projecte neix des de la gran força de l'amor; la mateixa que em va permetre arribar i sentir el que cada una de les persones refugiades que vaig conèixer em va demostrar, que eren persones, i que el refugi, el refugi ho són les relacions. Des d'aquest amor tan gran cap a la societat i el món, neix un projecte d'alliberament social, un projecte comunitari que mira i procura pel benestar de la comunitat, no tan sols que treballa per a les persones refugiades, sinó que ho fa de la seva mà.

Estimada Atenes, encara et tinc travessada en el més profund de la meua pell, i espero que així segueixi fins la resta dels meus dies.

9. Bibliografía

- ACNUR. (n.d.). *CONVENCIÓN DE GINEBRA DE 1951, EL ESTATUTO DE LOS REFUGIADOS*.
Retrieved from <https://eacnur.org/es/convencion-de-ginebra-de-1951-el-estatuto-de-los-refugiados>
- Afouxendinis, A. (2006). Urban Social Movements in Southern European Cities. *Technical University of Crete*, 1-15.
- Alba, A. (2016, 03 11). Siria: la guerra que comenzó con un grafiti . *elPeriódico*.
- Athens: Rosa de Foc, international squat house in Exarchia. (2017, juny 14). Retrieved from <https://en.squat.net/2017/06/14/athens-rosa-de-foc-international-squat-house-in-exarchia/>
- Athina Arampatzi, W. J. (2012, Gener). The Urban Roots of Anti-Neoliberal Social Movements: The Case of Athens, Greece. *Environment and Planning A: Economy and Space*, 44(2591-2610).
- Brachet, E. a. (2010). *ATLAS DE LAS MIGRACIONES: LAS RUTAS DE LA HUMANIDAD*. (L. Monde, Ed.) Fundación Mondiplo.
- Brenner, M. (2004). New State Spaces: Urban Governance, and the Rescaling of the Statehood.
- Camps Mirabel, N. (2005). El derecho internacional ante las migraciones.
- Carmona, M., & Rebollo, O. (2009). Guia operativa d'acció comunitària. *Acció Social i Ciutadania. Ajuntament de Barcelona*.
- Civís, M., Longàs, E., Longàs, J., & Riera, J. (2007). Educación, territorio i desarrollo comunitario. Prácticas emergentes. *Revista de Intervención Socioeducativa*(36), 13-24.

EUR-Lex. (n.d.). Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?uri=celex%3A41997A0819%2801%29>

International, A. (2017). A Blueprint for Despair. Human Rights impact of the EU-Turkey deal.

Laqueur, W., Aragall, X., Roman, E., & al, E. (2015, Octubre). Refugiados otro proyecto que desafía a Europa. *Vanguardia dossier*, 3-98.

Maslow, A. H. (2013). *A Theory of Human Motivation*.

Morata, T. (2014). Pedagogia Social Comunitària: un model d'intervenció socioeducativa integral. *Revista d'Intervenció Socioeducativa*(57), 13-32.

Romanos, B. (2016, setembre 18). Squats en Atenas. Más allá de los campos de refugiados. *El plural*.

SOSRefugiados. (n.d.). *Victoria Social Center*. Retrieved from <https://sosrefugiados.org/victoria-social-center/>

Subirats, J. (2004 , Gener). Pobreza y exclusión social. Un análisis de la realidad española y europea. *Colección de estudios sociales*(16).

Zimmerman, M. (2000). Empowerment theory: Psychological, organizational and community levels of analysis. (J. R. Seidman, Ed.) *Handbook of community psychology*, 43-63.